GENEL-İŞ

onbeş günlük işçi gazetesi

Türkiye genel hizmetler işçileri sendikası yayın organıdır

emek

YÜCEL YAMAN KÜTÜPHANESİ

1974'ten YENİ YILA GİRERKEN

toplu sözleşme getirdi

fiyat artışları götürdü

grafik stüdyo S

15 günün takvimi

14 ARALIK 1974 CUMARTESİ

- Yozgat'ın Kumluca mevkiinde yük katarının çarptığı Toros Ekspresinde 7 kişi öldü 30 kişi de yaralandı.
- Fiyat Kontrol Komitesi yağa zam kararı aldı.
- TSİP'in bir afişini asan tezgahtar tabanca ile vuruldu.
- DP dışındaki dört sağcı parti güçbirliği kurdu.
- Senato Gecici Komisyonu da siyasi haklarla ilgili teklifi kabul etti.

15 ARALIK 1974 PAZAR

- CHP'nin 22.olağan kurultayı Ankara'da başladı.Ecevit,Milliyetçi Cephe ve tedhiş girişimlerini eleştirdi.
- Fiyat Kontrol Komitesi yağa 175 kuruş zam kararı aldı,Cillov üç lirada ısrar etti.
- Kıbrıs'ta ikili görüşmelerin devamı için uzlaşma sağlandı.
- Hindistan ve Bangladeş'te vahim gıda kıtlığının devam ettiği açıklandı.

16 ARALIK 1974 PAZARTESİ

- CHP 22.olağan kurultayı sona erdi ve Ecevit yeniden Genel Başkanlığa seçildi.
- Bozbeyli: "AP'nin hedefi hükümet kurmak değil, DP'yi parçalamaktır" dedi.
- Dankert: "Ecevit dünyada en demokratik lider olarak tanınıyor" dedi.
- Tarihi ve Turistik Foça yöresinde gübre fabrikası kurma izni verildi.
- Demiryollarının kötü yönetim yüzünden zarar ettiği bildirildi.
- Kahramanmaraş'ta jandarma ile kaçakçılar çatıştı 1,5 milyon liralık kaçak eşya ele geçirildi.

17 ARALIK 1974 SALI

- Konut Kurultayına bir mesaj gönderen Anayasa Mahkemesi Başkanı Taylan: "Bir avuç kişi, yoksulların konut ihtiyacı üzerinde sömürü kurmuştur" dedi.
- Maliye Bakanlığı Emekli Sandığının Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlanmasına izin vermedi.
- Ankara Fen Fakültesi öğrencileri derslere girmelerini engelleyen komandoların boykotu zorla sürdürdüğünü bildirdi.
- Deniz yolları dış hatlarda yüzde 75-100,araba vapurunda da yüzde 25-30 zam yaptı.

18 ARALIK 1974 ÇARŞAMBA

- Emekli işçilerin eş ve çocukları ile dul ve yetimler de sağlık yardımından yararlanacak...İşçi emekli aylığı yüzde 25,primler yüzde 5 arttırılıyor.
- Uzlaşma Komisyonu Türkiye'ye yapılan ABD yardımının 5 Şubat'a kadar uzatılması için uzlaşmaya vardı.
- Esenbel: "ABD yardımının kesilmesi nedeniyle Kıbrıs konusunda taviz vermeyeceğiz" dedi.
- Eski DP'lilerin siyasi haklarını geri veren tasarı kanunlaştı.
- Kirayı arttırmak isteyen mal sahibi İzmir Valiliği aleyhine tahliye davası açtı.

19 ARALIK 1974 PERŞEMBE

- Bozbeyli: "Demirel,CHP dışındaki partilerin hükümet kurmasını dört defa önledi" dedi. DP lideri,AP liderinin girişimini eleştirirken: "O milliyetçi değil,kendicidir" dedi.
- Milliyetçi cephe çalışmaları sürüyor,Demirel eski DP'lileri AP'ye çağırdı.
- ABD Senatosu Türkiye'ye yapılan yardımın 5 Şubat'a kadar uzatılmasını kabul etti.
- Üç adet F - 104 uçağı İtalya'dan Ankara'ya geldi.
- Makarios'un üslerdeki Türkleri ziyaret etmesi tepkile karşılandı.Hükümet İngiltere'nin tutumunu protesto etti.

20 ARALIK 1974 CUMA

- Atina Kıbrıs'ta "COĞRAFİ FEDERASYONU" kabul etti.
- Avustralya,Danimarka,Hollanda ve Fransa'da işçi isteklerini durdurdu.
- DMMA öğrencileri arasında kavga çıktı.Komandolar bir devrimciyi bıçakla öldürdü.
- AP'li yöneticiler eski DP'lilerin önde gelenlerini ziyaret ettiler.
- İngiliz üslerinde rehin tutulan Türk'lerden beş kişi kötü koşullar yüzünden öldü.
- Kıbrıs'ın geleceğine ilişkin görüşmeler konusunda Klerides'in yetki belgesini kabul ettik.
- Eskişehir'de öğrençiler çatıştı 3 kişi yaralandı.Elazığ'da ise yaralanan 2 kişi.
- BP'nin gazetelere ilân vererek Türkiye'de ham petrol araması ilginç bir girişim olarak nitelendi.

21 ARALIK 1974 CUMARTESİ

- Ankara'da direnişe geçen 3 bin toplum polisi,göreve çıkmadı.
- "Demirel'i kıratından indireceğim" diyen Bozbeyli Bayar ile görüştü.
- Toptaşı cezaevinde 25 tutuklu ölüm orucu tutuyor.
- Komandoların Adana'da döverek komaya soktukları genç işçi öldü.
- "Köylü Derneği" 'Barış içinde bereket' sloganı ile kuruldu.
- Demirel: "Güvenoyu mutlaka alacağımdan emin olmazsam görev istemem" dedi.

22 ARALIK 1974 PAZAR

- Komandoların öldürdüğü işçi Hüseyin Örek'in cenazesi Kadirli'de toprağa verildi.
- Sıkıyönetim ödeneğini alan ve diğer istekleri de çözüm yoluna giren Toplum Polisleri,direnişi durdurdu.
- Devrim şehidi Kubilay anıldı.
- Zonguldak'ta göçük altında kalan dört maden işçisi öldü.
- Hasan Işık,Sovyetlerin bir süre önce Türkiye için uçak sanayi kurma önerisi yaptığını açıkladı.

23 ARALIK 1974 PAZARTESİ

- Korutürk: "Kıbrıs'ta sağduyu hakimi olduğu takdirde sürekli barışa kavuşulabilir" dedi.
- Ulusal kahraman İnönü anıldı.
- Anadolu'da kar,İstanbul'da sis hayatı felce uğrattı. 3 ilçeden beş gün haber alınamadı.
- İzmir'de Toplum Polisleri direnişe geçti.

24 ARALIK 1974 SALI

- Sosyal Güvenlik Bakanı Sadık Şide: "İşçi güvenliği sağlanacak" dedi.
- İstanbul'da öldürülen DMMA öğrenci Şahin Aydın ın katili yakalandı.Antalya'da yakalanan katil komando kavga sırasında ne yaptığını bilmediğini söylemiştir.
- Ecevit,Kıbrıslılara Bayram mesajı gönderdi:"Özgürlük yolunda dönüşü olmayan adım atılmıştır."
- Bayram ve yılbaşı nedeniyle 105 bin işçi karayolu ile yurda döndü.
- Türkiye Elektrik Kurumu İstanbul ve Ankara Belediyelerini icraya veriyor.

25 ARALIK 1974 ÇARŞAMBA

- Maliye Bakanı Gürsoy,İzmir'de açıkladı:"Fiyat artışları durdurulacaktır."
- Batı Almanya'da doğum rekorunun Türklerde olduğu açıklandı.
- Ekvator Ginesi'nde 300 tutuklu öldürüldü.
- Tekel Genel Müdürü: "Üreticinin elindeki tütünün tümü alınacak" dedi.
- Emekli Sandığı,yatırımlarını sanayi sektörüne kaydırıyor.
- Bir İngiliz,tuvaletinin kapağını som altından yaptırdı.
- 1974'te 1571 kaçakçılık sanığı tutuklandı.

26 ARALIK 1974 PERŞEMBE

- MOBİL Şirketi,Enerji Bakanlığının saptamış olduğu fiyattan petrol ithal edemeyeceğini bildirdi.Mobilin yabancı sermaye izni iptal edilebilecek.
- Libya'nın yeni Ankara Büyükelçisi,Ecevit'in anne tarafından akrabası oluyor.
- Kıbrıs Barış Harekatı,1974'ün en önemli olayı seçildi.
- Kıbrıs'ta toplumlar arası görüşmeler Ocak ayında başlıyor;Ecevit 1 Ocak'ta Kıbrıs'a gidecek.
- Bozbeyli,Bayar'ın CHP dışındaki partilerin bir araya gelmesine öncülük edeceğini açıkladı.

TÜRKİYE GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR

GENEL -İŞ Sendikası adına sahibi Abdullah BAŞTÜRK

Genel Yayın Müdürü İsmail Hakkı ÖNAL

★☆★

Bu sayıdan sorumlu Yazıişleri Müdürü Erol SARAÇOĞLU

★☆★

GENEL -İŞ EMEK'in bu sayısı GENEL-İŞ Basın Bürosunda tertip edilmiş Dizgi ve Filmler Hitit Ajans Matbaacılık Offset tesislerinde hazırlanmış ve Tercüman Gazetecilik ve Matbaacılık A. Ş. Tesislerinde basılmıştır.

★☆★

Fotoğraflar: Şehir Fotoğraf Ajansı

GENEL-İŞ EMEK Basın Ahlak Yasasına uyar

İDAREHANE
Süleyman Sırrı Sokak 2/4
Telefon:17 54 59-17 52 67
YENİŞEHİR
ANKARA

★☆★

YIL: 9-SAYI: 233
FİYATI: 50 KURUŞ
BASILDIĞI TARİH
1 OCAK 1975

Kapak ve Grafikler: GRAFİK STÜDYO S

GENEL-İŞ EMEK'in bu sayısı 20 bin adet basılmıştır.

GENEL-İŞ EMEK

1975 Barış içinde mutluluk yılı olsun

Kavga, gürültü, grev, lokavt, pahalılık, zam derken 1974 de tarihe karışıp gitti. 1975'e kollarımızı açıyor ve tüm emekçilere mutluluklar getirmesini dileyerek bağrımıza basıyoruz.

Yeni bir yıla başlarken, tüm emekçilere, tüm ulusumuza mutluluklar getirmesini diliyor ve dönüp şöyle bir arkamıza bakıyoruz.. Çeşitli umutlarla ilk adımımızı attığımız 1974 artık gelmemecesine ayrılıp gitti aramızdan. Şimdi, gene bir sürü umutlarla yeni bir yıla 1975'e attık hep birlikte adımlarımızı. Bu arada bir şarkı çalınıyor kulaklarımıza: "Bundan böyle düşünerek atın adımlarınızı." diye. Evet. İnsanoğlu zaten tüm yaşamı boyunca hep düşünerek atmamış mıdır adımlarını? Her adımını atışında düşünmüştür mutlaka.. Ancak, değişen dünya koşullarına göre insanoğlu da kendisini yenileme isteğini duymuş ve de yenilemiştir, kendisini. Geçen yılbaşka umutlarla yeni yılın kapılarını, aralarken, bu yıl daha başka umutlarla aralamıştır bu kapıları...

1974 işçilerin sözleşme yılı olmuştur, yapılan sözleşmeler ile işçilere yeni ve ileri sosyal haklar, ücret zamları alınmıştır. Bu yapılarken de bazan işverenler, emeğin gerçek değerini vermekten kaçınmışlardır, direnç göstermek istemişlerdir. Ne var ki, emekçilerin direnci daha ağır basmış, greve gidilmiş ve sermaye, işveren bu yüce kuvvetin, karşısında diz çökmekten kurtulumamıştır. Kurtuluşu, işçilerin emeğinin, alınterinin karşılığını tam olarak vermekte bulmuşlardır. Bu da göstermiştir ki, her türlü direnişin sonunda zafer emekçilerin olur. Emekçiler, düne göre daha sağlam basmışlardır adımlarını, geriye dönüş yapmamışlardır. Ve yarın daha da sağlam basacaklardır adımlarını..

1974 yılı içinde hükümet bunalımlarından yararlanmaya çalışan sermaye çevreleri, işçilerin toplu sözleşmelerle kazandıkları hakları ellerinden almayı planlamışlardır. Emekçi yığınlarının gereksinimi olan bazı maddeleri piyasadan çekmek suretiyle stok yapmışlardır. Böylelikle darlık yaratmış ve fiyat artışlarının tutulmaz bir hızla yükselmesine neden olmuşlardır. Sermaye çevreleri bu davranışlarıyle planlarını bir ölçüde gerçekleştirmiş ve piyasada sıkıntısı, görülen maddelerin alabildiğine pahalılanmasıyla da emekçilerin sözleşme ile kazandıkları fiyat artışları ile suyunu çekmiştir.

Bu böye gitmeyecektir. Zamanı gelecek ve düzen değişecektir. İşçiler toplu sözleşme ile kazandıkları hakları sermaye sınıfının ayak oyunlarıyle elinden çıkarmıyacaktır. Bu gün gelecek gerçekleşecek ve işçi sınıfı emeğinin, gerçek karşılığını alacaktır. Sermayedarların çocukları Avrupalarda tahsil yaparken, içdiğimiz suda, yediğimiz ekmekte, bindiğimiz otobüste, yürüdüğümüz sokakta, giydiğimiz, giyside, oturduğumuz konutta hakkı, emeği olan işçilerin çocukları okul bulamadığı için tahsil yapma olanaklarından yoksun kalmayacaktır. Patronların çocukları son model arabalarda uzun saçlarıyla sükse yaparken, işçilerin çocukları babasına yardımcı olmak amacı ile eline kazmasını küreğini alıp çalışmayacaktır. Eşitlik olacaktır. Fırsat eşitliği olacaktır. Ağaların çocukları özel okullarda okurken, işçi çocukları simit satmayacaktır. Gün gelecek, herkes aynı okullarda okuyacak, aynı olanaklardan yararlanacaktır.

1975'in tüm ulusumuza, tüm çalışanlara mutlu bir yaşam getirmesini diliyor, tüm çalışanların yeni yılını kutluyoruz.

yeni yılın tüm çalışanlara mutluluklar getirmesini dileriz

GENEL–İŞ İCRA KURULU

Yorum

yeni yıla girerken...

Seneler senelere eklenir. Seneler seneleri sürükler. Mevsim olur ağaçlar yapraklarla donanır, tüm doğa yeşil giysilerine bürünür, renk renk çiçekler açar kırlarda, bahçelerde. Mevsim olur, ağaçlar yapraklarından soyutlanır, doğa yeşil giysilerini çıkarıp atar üstünden, çiçekler yeni mevsimde buluşmak üzere yitirirler tüm güzelliklerini. Mevsim olur, bir zaman larin yeşil giysili ağaçları, doğası beyaz bir gelinlikle, mutlulukla doymuşcasına, mutluluğu özlemişcesine kucaklaşırlar. Mevsim olur, mutluluk simgesi beyaz gelinlik bitmişcesine eriyip, yitip gider, seneye diyerek...

İnsanoğlu da mevsimlerin akışına göre ayarlar yaşamını. Sıcak mevsimlerde yazlık giysilerine bürünürlerken, soğuk mevsimlerde kışlık, kalın giysilerde süslenirler. Kürk giyenler vardır. Palto bulamayanlar vardır. Kaloriferli konutlar vardır, tezek bulamayan insanlarımız vardır, bol kalorili gıda alanlar vardır, senede bir kez et yüzü görmeyenler vardır. Doktorların ömründen fazla yaşattığı insanlar vardır, doktor yüzü görmeden ölen insanlar vardır. Vardır. Vardır. Vardır.

Yoklar da vardır. Yoklar varlardan çoktur...

Seneler geçip gider yanıbaşından insanların. Seneler, içinde alıp götürür insanları... Seneler mutlu kılar bazılarını, yaşamdan usandırır bazılarını da...

Ama insanoğlu bütün canlara karşı sürdürür, sürdürmek için savaşır, bazen yaşamını. Neslini sürdürmek için birleşir. Kimi Hitlerlerde milyonlar savurarak, tavanda sayısız delik açarak.. Kimi başlık parası olmadığı, veremediği, bulamadığı için birleşemez istediği ile...

Bütün bunlar, her insanın yeni bir yıl içinde yaşadığı olaylardır. Her yeni yılın kapıları umutla aralanır tüm insanlık tarafından. Ama umutsuzluğa düşenler de olur. Gücüne güç, milyonlarına milyonlar katılarak... Yaşanılan yıl gerida bırakılınca, tüm acılar, üzüntüler, yoklar, varlar, mutluluklar, sevinçler de bırakılır geride. Yeni yılı mutlu girmek ister insanoğlu. Herkes kendi olanaklarında sofrasını, yeni yıla başlangıcın gecesinde. Ne var ki, o karanlık geceden aydınlığa çıkışı bekleyen milyonlarca insanın yanı sıra aydınlığa susamış insanlar da vardır. Daha o karanlık gecenin başlangıcında aydınlığını garanti altına almış insanlar da vardır. Varlar arasında o geceyi yatarak geçirenler, bilmeyenler, umursamayanlar, umutsuzluk içinde geçirenler de...

Değerli emekçi kardeşlerimiz, bu yazıyı okuduğunuz sırada yeni bir yıla başlamış bulunuyoruz. Bu yeni yılın ulusumuza, çalışanlara, işçi sınıfına, emekçi yığınlarına neler getireceği bilinmemektedir. Bu yığınlardan neler götüreceği ise bir gerçektir.

Neler götürecektir? Gözlerini para hırsı bürümüş patronlar, daha, daha çok kazanç peşinde koşan, bunu bu yönde bilinç haline getiren işverenler, geçen yıllarda da olduğu gibi gene doldıracaklar ellerini emekçi yığınlarının cebine ve koparabildiklerince koparacaklardır. Emekçiler, sefil kalacakmış, işçi sınıfı çocuklarını okutamayacakmış, çalışanlar atıyı yemiyecekmiş, yız geliyor onlara. Onlar için önemli olan daha çok kar etmektir. Yeni yıl emekçilerden, işçi sınıfından, tüm çalışanlardan çok şey götürecektir ama onları bilinçlendirmeyi durduramayacak, hatta bilinçlenmelerini hızlandıracaktır. İşçi sınıfı bilinçlendiği gün, her yeni yıla daha umutla, daha emin adımlarla girecektir. Bu tarihin akışıdır. Hiç bir kuvvet bunu önleyemeyecektir, burjuvazi isterse yırtsın kendini, isterse demirden engeller diksin işçi sınıfının karşısına, gün gelecek işçi sınıfının zaferini, işçi sınıfının iktidarını durduramayacaktır. Seneler gelecek, işçi sınıfı yeni yıla zaferle girecektir, iktidar olarak girecektir.

genel-iş emek

araştırma-6-

Osman Nuri KOÇTÜRK

Barınma ve Isınma

İşçi ve ailesinin varlığını sürdürebilmesi için sağlanması zorunlu, vazgeçilmez temel ihtiyaçlar iki grupta ele alınabilirler. İşçi gelirinin yüzde 50-60 kadarını kapsayan beslenme harcamaları önemli bir gurup teşkil ederken, gelirin yüzde 40-50 kadarı ile barınma, ısınma, aydınlanma, giyim, temizlik, taşıt, eğitim, sağlık koruma, dinlenme ve eylenme gibi beslenme dışı ihtiyaçlar karşılanır.

Dokuz yıllık sömürü süresi içinde asgari ücret olarak almaları gereken miktarın çok altında cari ücretler karşılığı çalıştırılan ve yarı aç yaşatılan işçilerle aileleri, yalnız ücretleri üzerinden değil, ayrıca beslenme dışı ihtiyaçlar üzerinden de istismar edilmişlerdir. Ailesini barındırmak için bir meskene muhtaç olan işçinin kendi evi olmadığından çok zaman ev sahiplerinin tutsağı olmak ve istedikleri kirayı ödemekten başka çaresi kalmaz.

Kiralar sözü edilen dönem içinde ücretlere nazaran çok daha hızlı biçimde arttığı için işçiler 1974 yılı Nisan ayında 1965 yılına nazaran çok daha güçlü koşullarla karşı karşıya kalmışlardır.

Barınma

Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayınlanan istatistik Yıllığı ve Aylık İstatistik Bültenlerinde kiralar için verilen ortalama rakamlar ile SSK tabi işyerlerinde çalışan işçilere ödenen cari ücretler ortalamaları karşılaştırılınca durum daha iyi anlaşılmaktadır.

İki oda ve bir mutfaktan ibaret bir evin aylık kira bedeli 1965 yılında 162.50 TL. civarında iken, bu miktar Nisan 1974'te 633.33 TL'na kadar yükselmiştir. Üç çocuklu ve ve beş nüfuslu bir işçi ailesinin iki oda ve bir mutfaktan ibaret bir meskende barınması zor olmakla beraber, bunu yeterli, kabul ediyor ve bir işçinin sadece ev kirasını ödemesi için kaç gün çalışması gerektiğini hesaplamış bulunuyoruz. Yapılan incelemeler sonunda kiralarını ödemek için 1965 yılında 7.5 gün çalışmaları gereken işçilerin Nisan 1974 'de, ücretlerin düşük kalması ve kira bedellerinin hızla artması, sonucu 11 gün çalışma durumuna geldikleri anlaşılmaktadır. Başka deyimle 1965 yılında kiraya kapatan işçiler, 1974 yılında üçte birinden biraz daha fazla parayı ev sahiplerine kira bedeli olarak ödeme zorundaydılar. Patronlar yetersiz ücretlerden aktardıkları 135 milyar lira ile yetinemiyor, çalışanları bir de ev kiraları üzerinden istismar ediyorlardı.

Isınma

İşçilerin evleri gereği gibi ısıtılmaz. Sekiz saatlik bir çalışmadan sonra evine dönen işçi, donmamak için çaputlara sarılmış karısı ve çocuklarıyle birlikte uzun kış gecelerini titreşerek geçirme durumundadır. Bu nedenle hastalıkların ardı arkası alınamaz. Kötü ve yetersiz beslendikleri için direnemeyen aile bireyleri, soğuk algınlığıyle başlayan ve ölüme kadar uzanan hastalıklara yakalanırlar.

SSK'nun hastane ve dispanserlerinde cömertçe dağıtılan ve bazı kişilerle firmaları zengin eden ilaçlar, yapıcı nedenler değişmediğinden etkili olamazlar. Yarı aç ve soğuktan titreyen bir insanın ilaçla tedavi edilemeyeceği bilinmekle beraber, sorumlular nedense işin bu yanıyla pek ilgilenmemekte, siz hasta olun biz çaresine bakarız anlayışı içinde hareket etmektedirler.

Çok zaman çalı çırpı, kağıt ve mukavva parçaları yakılarak ısıtılmaya çalışılan işçi evinde, linyit ve kok yakılması lüks sayılmakta, bu mümkün olursa iliği kemiği ısınmaktadır. Patronlar ithal malı fuel oil kullanarak kıyasıya ısıttıkları evlerinde gömlekle dolaşırlarken, işçi buz dolabına dönüşen gecekonduda sabahı iple çeker.

Her çeşit yakıt, dokuz yıllık dönemde, sürekli olarak pahalılaşmış, petrole yapılan zam diğer yakıtları da etkilemiştir. Bir karşılaştırma yapabilmek için son dokuz yılda, işçinin 1 ton kok kömürü satın alabilmek için çalışması gereken gün sayısını hesaplamış bulunuyoruz. Resmi verilere göre yapılan bu incelemeler sonunda, 1965 yılında bir ton kok kömürü satın alabilmek için 8 gün çalışma durumunda olan işçinin, Nisan 1974'de on gün çalışma zorunluğunda olduğu anlaşılmaktadır. Erim hükümeti zamanında kok kömürüne yapılan zamlar yalnız ısınmayı güçleştirmekle kalmamış tüm ihtiyaç maddeleri fiyatlarını etkilediğinden işçinin yaşamını daha da zorlaştırmıştır.

Durumu sözle değil rakamlarla tesbit etmiş olmak için Devlet İstatistik Enstitüsü'nün resmi verilerine dayanarak yaptığımız incelemeyi aşağıda özetlemiş bulunuyoruz.

1965 yılıyle, Nisan 1974 ayı arasında Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi işyerlerinde çalışan ve sayıları 1,5 milyona ulaşan işçilerin ortalama cari ücretleri 21.61 TL'ndan 57.70 TL'na kadar artmıştır. Ücret artışı yaklaşık olarak iki kattır.

Buna karşılık ev kiraları (iki oda bir mutfak) 162.50 TL'dan 633.33 TL'na kadar yükselmiş, bir ton kok kömürü 1965 yılında 173.00 TL'na satın alınabilirken, Nisan 1974'de 580 TL'na kadar yükselmiştir. Ücret artışının iki kat olmasına karşın kira bedelleri ve kömür fiyatlarındaki artışın üç kata ulaşması, işçileri kiralarını ödemek veya ısınmak için daha çok çalışmaya zorluyordu.

Netekim sonuç sayılarla ifade edilmek istenildiğinde, 1965 yılında ev kirasını ödemek için 7.5 gün çalışma durumunda olan işçinin 11.0 gün çalıştığını söyleyebiliyoruz. Aynı şekilde 1965 yılında 1 ton kömür almak için 8.0 gün çalışan işçi, Nisan 1974'de 10.0 gün çalışıyordu.

Bütün bunlar sürüp giden aldatmacayı bütün çıplaklığı ile ortaya koymaktadır. İşverenlerin işçilerin ücretlerinden şikayetçi olmaları ve hatta pahalılığın işçi ücretlerinin yüksek oluşundan ileri geldiği iddiaları, resmi verilere dayadığımız bu gerçekler muvacehesinde çürümektedir.

SSK'NA TABİ İŞYERLERİNDE ÇALIŞAN İŞÇİLERİN AYLIK KİRALARINI ÖDEMEK VE BİR TON KOK KÖMÜRÜ SATIN ALABİLMEK İÇİN ÇALIŞMALARI GEREKEN SÜRE

YILLAR	ORTALAMA CARİ ÜCRET	AYLIK EV KİRASI	BİR TON KOK KÖMÜRÜ FİYATI	KİRA İÇİN ÇALIŞMA SÜRESİ	KÖMÜR İÇİN ÇALIŞMA SÜRESİ
	Gün/TL.	Ay/TL.	Ton/TL.	Gün	Gün
1965	21.61	162.50	173.00	7.5	8.0
1966	23.53	162.50	184.25	7.0	7.9
1967	25.84	162.50	200.00	6.2	7.7
1968	28.22	162.50	204.00	5.7	7.2
1969	32.13	333.33	210.00	10.3	6.5
1970	35.32	347.75	210.00	9.8	6.0
1971	39.32	350.00	395.00	9.0	10.0
1972	43.88	445.00	580.00	10.1	13.4
1973	51.70	633.33	580.00	12.2	11.0
1974 (IV)	57.70	633.33	580.00	11.0	10.0

KAYNAK : Yıllık İstatistik verileri, DİE.

İşçilerin asgari ücretin saptanması konusunda ve toplu sözleşmelerde isteklerini bilimsel verilere dayamamalarından yararlanarak bulanık suda balık avlayan ve Tarabya Otelinde düzenledikleri seminerlerde yabancı uzmanlarla halvet olarak oyunlar düzenleyen patronlar, gerçekte işçiyi yiyeceği ile azığı ötesinde bir de ev kirası ve yakacak üzerinden soymakta, onlara insan gibi yaşama olanağı tanımamaktadırlar. Ücretler, artar görünmesine rağmen işçinin yaşamındaki bunalımın yoğunlaşmasının nedenlerinden biri de budur.

Sömürü bu kadarla kalmamakta, işçilerle aileleri diğer ihtiyaçları üzerinden de kıyasıya sömürülmektedirler. Ana yasamızın getirdiği ilkelere, ters düşen bu davranış emekle sermaye arasındaki uçurumu derinleştirmekte ve çalışma barışını tehlikeye sokmaktadır.

Giyim, temizlik, taşıt, eğitim, sağlık koruma, dinlenme ve eylenme gibi her uygar insanın hakkı olan ihtiyaçların karşılanması safhasında sürdürülen oyunlara bundan sonraki araştırmalarımızla değinmeye çalışacağız.

ZURNANIN SON DELİĞİ

Güvenoyu alamamış hükümetin başkanı, Ordinaryüs Profesör Doktor Sadi Irmak durup dururken bir poligami sözcüğü ortaya attı. Poligami bir insanın birden fazla kişiyle cinsel ilişki kurması ve bunu sürdürmesi demektir. Yasalar böyle bir davranışa izin vermiyor. Zenginin arabasını dağdan aşırdığı, yoksulun düz ovada şaşırdığı bir dönemi yaşıyoruz. Herifin parası varsa birden fazla ev de alıyor, karı da, araba da...

Halk şairi Sivaslı Sefil Mustafa sazını tıngırdatırken,

"Ekmek Leylâ oldu bre dostlarım
Mecnun oldum ardı sıra giderim.."

diye dursun, Başbakanımız makamına kaykılmış "Seks eşitliği"nden söz ediyor. Çok okunan bir gazetenin ilk sahifesinde, çarpıcı bir şekilde verilen habere göre, Başbakan çapkın değilmiş, değilmiş amma, Dünya'nın bütün kadınlarını tanırmış.

Tanısa ne olur, tanımasa ne olur ?

70 yaş yaşamış, görmüş geçirmiş, ilmi mertebelerin en yüksek seğine ulaştıktan sonra, bunalımlar nedeniyle Başbakanlık koltuğuna getirilip oturtulmuş bir zatın konuşacak başka şey yokmuşçasına, poligamiden ve cinsel sorunlardan söz etmesini ve bunu Başbakanlık makamında yapmasını yadırgadık doğrusu...

Türkiye'nin buğday ambarı olarak bilinen Sivas'ta halkın sözcülüğünü yapan saz şairi, ekmeğin Leylâ olduğunu, halkın Mecnun gibi ekmek peşinde koştuğunu söylerken, Başbakanın konuştuğu lâfa bak..

Kamuoyu okur yazarlardan daha tutarlı beyanatlar ve onun derdine çare olabilecek girişimler bekliyor. Kanada Başbakanı çapkınmış, Kissinger evlenmeden eline geçen fırsatı iyi değerlendiriyormuş, Sadi Irmak çapkın deyilmiş kime ne?

Zenginlerin karısız edemediklerini, yaşlılıktan ileri gelen yalnızlıklarını gidermek için birden fazla kadınla ilişki, kurduklarını bilmeyen varmı ?

Erkek bunu yapınca kadınlar da aynı şeyi yapmak için Başkanlardan izin almıyorlar.. Olup bitenler göz önünde olduğundan herşeyi biliyoruz. Halkın işçinin, köylünün dediği bu değil. Helâlından nikâh kıydığı, koynuna girip çocuk yaptığı kadının yüzüne bakamıyır işçiler...

Kadın kısmına karım diyebilmek için eve ekmek getirmek gerek, getiremiyorlar...

Çoğunluğun eşini besleyemediği, bir kısım doktorlarla sağlık memurlarının gebeliği önleyici hap yutturmak ve helezon lamak için gecekondularda kol gezdiği bir dönemde 70 yaşındaki Başbakanın "Seks Eşitliği"nden söz etmesi bizleri uzun uzun düşündürmesi gereken bir konudur.

Çapkın olmadığı hakkındaki açıklamasına gelince ona diyecek bir tek söz var. Bunu halkın diliyle söyleyelim de kulağına küpe olsun...."Zurnanın son deliğine bassan da oluyor basmasan da...."

Irmak çapkın değilse bundan bize ne ?

SSK'NA TABİ İŞYERLERİNDE ÇALIŞAN İŞÇİLERİN AYLIK KİRALARINI ÖDEMEK VE BİR TON KOK KÖMÜRÜ SATIN ALABİLMEK İÇİN ÇALIŞMALARI GEREKEN SÜRE

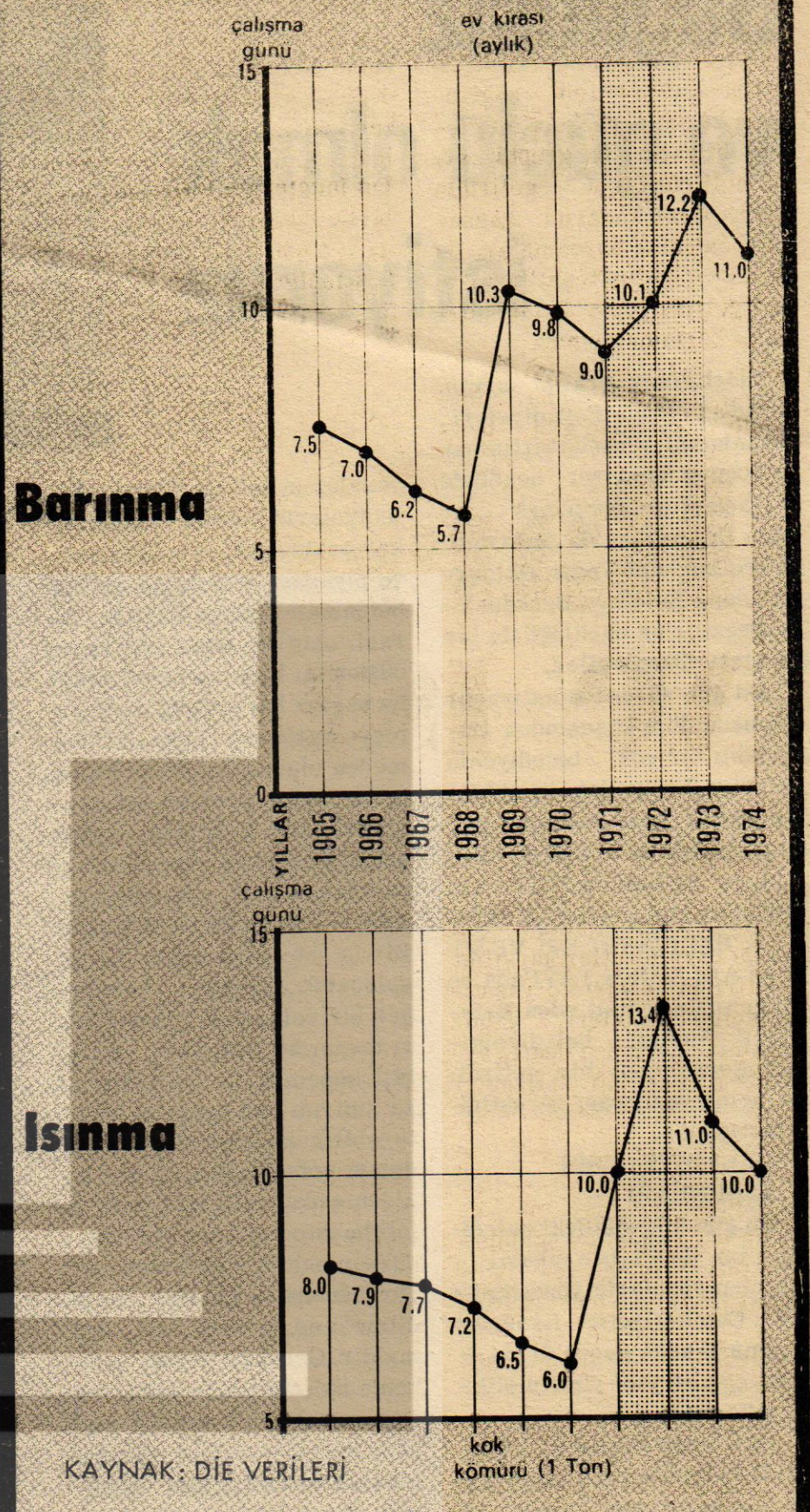

KAYNAK: DİE VERİLERİ

İşçiler yalnız besin maddeleri fiyatları üzerinde değil, beslenme dışı harcamalar, örnegin ev kiraları ve ısınma masrafları üzerinden de aldatılmaktadırlar. 1965 yılında işçiye sağlanan düşük ücretler karşılığı, barınma ve ısınma için daha az para ödeniyordu. Çünkü fiyatlar ucuzdu. Bugün ise ücretler, artmış görünmesine karşın kira bedelleri ve yakacak fiyatları korkunç denilebilecek biçimde arttığından, çalışanlar bu ihtiyaçlarını karşılamak için daha çok çalışmak zorunda bırakılarak sömürülüyorlar.

Yukardaki verilerden anlaşılacağı üzere 1965 yılında SSK'na tabi işyerlerinde çalışan bir işçi evinin aylık kirasını ödeyebilmek için 7.5 işgünü çalışıyordu. Bir ton kok kömürü satın alabilmek için 8.0 gün çalışması yeterliydi. Oysa sermaye yanlısı iktidarların sürekli olarak el değiştirdiği ça çalışanları ezebildiği kadar ezdiği dokuz yıllık bir süreden sonra, aynı işçilerin ev kiralarını ödemek için 11.0 gün ve 1 ton kok kömürü satın alabilmek için 10.0 gün çalışma zorunluğunda olduğunu görüyoruz. Bu durum bunalımları artırmakta zaten yoksul olan işçiyi daha da yoksullaştırmaktadır.

İşçiler bu verileri kullanmalı toplu sözleşmelerde ve asgari ücret komisyonunda patronlarla politikacıların karşısına resmi kaynaklara dayanan sayılarla çıkmalıdırlar.

Türkiye Belediyeleri ve Sorunları Kurultayı yapıldı

Bağımsız ve güçlü olmak istiyoruz

Geçtiğimiz Aralık ayının 18'inde Türkiye Beyediyeleri, sorunlarını görüşüp tartışmak ve konuyu kamuoyu nezdinde parlamentoya duyurmak amacı ile, Ankara'da Ankara belediye Başkanı Vedat Dalokay ve Adana Belediye Başkanı Ege Bagatur'un öncülüğü ile bir koplantı düzenlediler.

İki gün süren toplantıya yurdumuzun dört köşesinden irili ufaklı bir çok belediyenin Belediye Başkanları katıldılar. Toplantıyı bazı Bakanlar, parlamenterler de izlediler. Konukların ve basının, TRT 'nin büyük bir ilgi gösterdiği 'TÜRKİYE BELEDİYELERİ VE SORUNLARI KURULTAYI'nda belediyelerini temsil eden Belediye Başkanları, belediyelerinin sorunlarını dile getirdiler, neler yapılması gerektiğini tartıştılar.

BELEDİYELERİN SORUNLARI

Bu gün ülkemizdeki belediyeler taa 1924'lerde çıkarılmış olan yasalarla yönetilmektedir. Cumhuriyetin ilanından bu yana aradan geçen 51 yıl içinde çok az yeni yönetmelikler çıkartılmıştır.

1924'lerde özellikle İstanbul'da kullanılan atlı tramvaylar için hazırlanan yasalar günümüz Türkiye'sinde yürürlüktedir. Trafiğin her geçen gün yoğunluk kazanmasına karşın atlı tramvaylar için çıkarılan yasalar uygulanmaktadır. Belediyelerin yetkisi sorunlar karşısında yetersiz kalmakta, ve piyasayı denetleme yetkisi bulunmamaktadır. Sağlığı zararlı olan eti satan bir kasap dükkanını kapatan belediyenin bu kararı karşısında mahkemeye başvuran kasap, mahkemeden olumlu karar alabilmekte ve dükkan yeniden satışa açılmaktadır. Yasalara aykırı şekilde hareket eden esnafa ceza kesmek için, belediyenin, yetkisi tavan olarak 50 liradır. Bir iş sahibi ayrı ayrı üç-beş yolsuzluk yapmışsa belediye her bir yolsuzluk için ayrı ayrı tavanı 50 lira olan cezayı bile kesemez. Bu 50 liralık ceza sınırını suç sayısına bölüştürebilir veya tek bir suçtan dolayı yolsuzluğu saptanan kişiden sadece elli lira ceza alabilmektedir. Ceza kesilen, dükkan sahibi mahkemeye başvurduğunda bu cezanın red edilmesi de kuvvetli bir ihtimaldir. Gerekçe olarak mahkeme belediyelerin ceza kesemeyeceğini gösterir. Üstelik ceza kesinleşse bile tamamlanacak formaliteleri beklemek gerekmektedir ve aradan uzun zaman geçmektedir.

Gelirleri olmayan belediyeler, gelir kaynaklarından yoksun belediyeler, halka götürdükleri hizmetler için işçiye emeğinin hakkını ödemekten yoksundurlar. Bu nedenle toplu sözleşme yıllarında belediyelerle Sendika arasında anlaşmazlıklar çıkmakta ve halk hizmetleri aksamaktadır.

Belediye gelirleri yasasının çıkması ve belediyelere, yetki veren çağdaş yasaların çıkması zorunlu hale gelmiştir. Bu sorunlarını dile getiren belediyeler Kurultay'da şöyle diyorlardı:

Demokrasinin beşiği belediyelerdir. Demokrasi bu beşikte büyür, bağımsız ve güçlü belediyelerle gerçek kişiliğini bulur.

Belediye halkın kent yönetimi ve kentin sorunlarını kendinin çözümlediği bir kuruldur. Belediyelerin, merkezi hükümet organlarının dışında geniş faaliyet serbestisi, mali olanakları, idari güvenliği olan kuruluşlar olmaları gerekir.

Hemşehrilerinin ihtiyaçlarını çözmeye yönelik Belediye yeterince güçlü bütçeye sahip olan, bu kaynakları özerkçe kullanabilen ve yönetim kadrosunu kurma özgürlüğüne sahip belediye demektir.

Türkiye'de mahalli idareler, hemen her kuruluşta görüldüğü gibi, Osmanlı İmparatorluğunun son devrinde, merkezi otorite tarafından kurulmuştur. Bu nedenle merkezi otoriteye bağımlılıkları kuruluşundan bu yana süregelmiştir.

Yurdumuzun gelişmiş ülkelere oranla geri kaldığı bilinen bir gerçektir. Bilinmesi gereken daha acı bir gerçek ise Belediyelerimizin, bu geri kalmışlığı en az 25 yıldaha da geriden izlemeye itilmiş olmalarıdır.

Türkiye'de özellikle son yıllarda artan bir hızla mahalli idareler, merkezi idarenin vesayeti altına sokulmaktadır. Bu vesayet altına sokmak; bir taraftan mali güçlerini sınırlı tutarak, Belediyeleri devamlı olarak merkezi idareye muhtaç durumda bulundurmak diğer taraftan Belediyelerin karar ve tayin yetkilerini merkezi idareye devreden hukuki mevzuat yolu ile gerçekleştirilmektedir.

Merkezi idareler ile Belediyeler arasında ancak bir yardımlaşma sözkonusu olabilir. Belediyelerin yönetim kadrolarını oluşturma haklarını ellerinden elmek, gücünü kısmak, mahalli idarelerin muhtariyetine müdahaleden öte, demokrasi prensipleri ile çelişmektedir.

Mahalli idareler tek dereceli seçimle iş başına gelmekte ve seçmenine karşı doğrudan sorumlu bulunmaktadırlar. Seçmen, seçtiği kadrodan hizmet bekler. Bu hizmeti kısıtlamak seçmenin seçmenlik hakkını elinden almaktır.

Mali kaynakları kuvvetlendirilmeyen belediyeler gün geçtikçe sorunlarını çözme olanaklarını kaybetmekte, yetkilerini merkezi hükümete devretmekte ve daha da güçsüzleştirmektedirler. Böylece mahalli idareler ve mahali idareciler, istediklerini ve kentleri için yararlı olanları gerçekleştirememektedirler.

Merkezi planlama organları ve çeşitli hükümet kuruluşları mahalli yönetime gereken söz ve katılma hakkını vermediği gibi, belediyeler de bütçeden yaşamaları ve etkili hizmet görmeleri için gerekli meblağı alamamaktadırlar.

Belediyelerimizin durumu her geçen gün fenaya gitmektedir. Türkiye'de hali hazırda, 1720 den fazla belediye vardır. Bunların sayısı yıldan yıla artmaktadır. Buna karşılık genel bütçe ile belediyelerin toplam geliri 1971 yılı esaslarına göre 3 milyar civarındadır. Bu miktar Türkiye'deki 63 bankanın görevli 77.000 ücretlisine

Devamı Sayfa 15 te

hasan mert

YABANCI İŞÇİLER:

'biz tesadüfen ölürüz, siz tesadüfen yaşarsınız,

TEHLİKEYE AÇIK İŞLER

Türkiy'de işçi sağlığı ve iş güvenliği konusu özellikle, son yıllarda önem kazanmış - tır.

Türkiye'de işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili ilk çalışma 1865 yılında çıkarılan Dilaver paşa nizamnamesi ile görülmüştür. Kömür ve maden işçilerinin çalışma koşullarını, sürelerini düzenleyen bu nizamnameden sonra 1869 yılında maadin nizamnamesi yürürlüğe girmiştir. Bu nizamnamede iş kazalarına karşı alınacak önlemler, hak sahiplerine verilecek tazminat ile sağlığı koruyucu hükümlere, yer verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşundan sonra Zonguldak ve Ereğli havzasında, çalışan işçilerin sağlık, güvenlik ve sosyal yardım sorunları ile ilgili yeni yasalar yürürlüğe konmuştur. 1914 ve 151 sayılı bu yasalar işçilerin sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeni, geniş hükümler getirmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra bu çalışmalara hız verilmiştir. Umumi Hıfzısıhha Kanunu ve 3008 sayılı kanun ile mevzuattaki noksanlar gidermeye çalışılmıştır. İşçilerin kaza ve hastalık durumları, iş yerinin sağlık ve güvenlik koşulları gibi önemli konulara yasalarda yer verilmiştir. Bundan sonra 4792 sayılı işçi sigortası yasası, 6700 sayılı maluliyet, ihtiyarlık, ölüm sigortası yasası, 506 sayılı sosyal sigortalar yasası çıkarılmış, 3008 sayılı iş yasası da 931 sayılı iş yasası ile geliştirilmiştir. İş yasasını geliştiren 931 sayılı yasaya dayanılarak sayısı yirmiyi geçen tüzükle iş hayatına, işçi sağlığına ve iş güvenliğine yeni bir düzen getirilmiştir.

İş hayatı, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda getirilen, bu yenilikler, ne yazık ki yasalarda yazılı olmaktan pek öteye geçememiştir. Yukarıda çizilen tabloya bakan bir emekçi, önemli adımların atılmış olmasını görmekle sevinebilir. Ama atılan bu önemli adımlar uygulama alanında, kendini gösterememiştir. Yasalar yolu ile alınan önlemler yeterli olmamakla beraber uygulama alanına konmamıştır. Yasa yapıcılarının bu yasalarda bazı boşluklar bırakmaları dünya işçi hareketinde olduğu gibi, ülkemizde de işverenler tarafından istismar edilmiş ve bu boşluklar emekçilerin değil, işverenlerin yararına kullanılmıştır.

Bugün Türkiye'de iş kazası olmadan geçen bir gün söylemek olanaksızdır. İş kazasında dünyada birinci olmamız da bunu göstermektedir. Zaman zaman işyerlerinde büyük kazalar olur. O zamana kadar, sessiz sedasız duranlarımız, söylemeğe, bağırmağa başlarlar. Basınımız günlerce sütunlar dolusu yazılar yayınlar, sonra ne olur? unutulur gider. Ne öylesine korkunç kazalar olsun, ne de günlerce süren tartışma. Gönül ister ki çalışanların güvenliği sağlansın, gelecekleri garanti altına alınsın, emekçi tesadüfen yaşamasın.

Dünya işçileri, Türk işçileri için "Biz tesadüfen ölürüz, siz ise tesadüfen yaşarsınız" derler. İşte bunu ortadan kaldıracak önlemler alınmalı ve çalışanların güvenliği, sağlığı, kontrol altına alınmalıdır.

TEHLİKEYE AÇIK İŞLER

Pek çok örnek olmasına karşın, bunların arasından en önemlileri olduğu kaçınılmaz bir gerçek olan, ikisi üzerinde durmakta yarar vardır.

Birisi Belediye hizmetlerinde çalışan sokak çöpçüleri, caddeleri temiz tutmak görevini yüklenmiş olan temizlik işçileridir. Düz işçilerdir!.. Bu emekçilerin görevleri her türlü ağır araçların geçtiği caddeleri temiz tutmak ve bu

Devamı Sayfa 15 te

İŞ KAZALARININ TANIMI:

İşçinin, işverenin otoritesi altında bulunduğu bir zamanda meydana gelip, işçi ve işverenin iradesi dışında olan her kaza iş kazasıdır. Yasa iş kazasını şu şekilde, tanımlamıştır:

İş kazası, aşağıdaki durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence ve ruhça arızaya uğratan olaylardır:

a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada.

b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyle.

c) Sigortalının, işveren tarafından başka bir yere görev ile gönderilmesi yüzünden, asıl işini yapmaksızın geçen zamanda.

d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda.

e) Sigortalının, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.

Bir kazanın iş kazası sayılabilmesi için a, b, c, d, e, fıkralarında sayılan hallerde yalnız birinin meydana gelmesi yeterlidir.

GENEL-İŞ EMEK

yeni yılın tüm emekçilere mutluluklar getirmesini diler.

Ocak

PAZAR		5	12	1
PAZARTESİ		6	13	2
SALI		7	14	2
ÇARŞAMBA	1	8	15	2
PERŞEMBE	2	9	16	2
CUMA	3	10	17	2
CUMARTESİ	4	11	18	2

Mayıs

PAZAR		4	11	1
PAZARTESİ		5	12	1
SALI		6	13	2
ÇARŞAMBA		7	14	2
PERŞEMBE	1	8	15	2
CUMA	2	9	16	2
CUMARTESİ	3	10	17	2

Eylûl

PAZAR		7	14	2
PAZARTESİ	1	8	15	2
SALI	2	9	16	2
ÇARŞAMBA	3	10	17	2
PERŞEMBE	4	11	18	2
CUMA	5	12	19	2
CUMARTESİ	6	13	20	2

Şubat

	2	9	16	23
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	
1	8	15	22	

Mart

	2	9	16	23	30
3	10	17	24	31	
4	11	18	25		
5	12	19	26		
6	13	20	27		
7	14	21	28		
1	8	15	22	29	

Nisan

	6	13	20	27
7	14	21	28	
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	

Haziran

1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

Temmuz

	6	13	20	27
7	14	21	28	
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	

Ağustos

	3	10	17	24	31
4	11	18	25		
5	12	19	26		
6	13	20	27		
7	14	21	28		
1	8	15	22	29	
2	9	16	23	30	

Ekim

	5	12	19	26
6	13	20	27	
7	14	21	28	
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	

Kasım

2	9	16	23	30
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	
8	15	22	29	

Aralık

	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	

TUSTAV

1975

emekçinin sözlüğü

ANTİNOMİLER : (Eski Yunanca: Anti - karşıt: nomos - kanun)
Herbiri mantıki kanıtlar (deliller) ile desteklenen, birbiri ile çelişik veya herbiri kendi içinde, kendine münhasır olarak doğru, karşılıklı iki tezi anlatan terim. Antinomi kavramı Kantın felsefesinde önemli bir rol oynar. Kant'a göre insan aklı şeylerin özünü anlamaya girişince, mecburen ken di kendisi ile çözümlenemez (halledilemez) çelişmelere düşer. Kant şu dört antinomiyi tesbit etmişti: "(I) Tez: Dünyanın zaman içinde bir başlangıcı vardır, mekan bakımından da sınırlıdır. Anti-tez: Dünyanın zamanda başlangıcı, zamanda da sınırı yoktur, dünya hem zaman hem de mekan bakımından sonsuzdur. (2) Tez: Dünyadaki her bileşik (mürekkep) madde basit kısımların birleşmesinden meydana gelir; basit elemanlardan (unsurlardan) veya bunlardan meydana gelen maddelerden başka hiçbir şey hiçbir yerde mevcut değildir. Anti-tez: Dünyada hiçbir bileşik (mürekkep) madde bileşen basit kısımlardan meydana gelmez ve dünyanın hiçbir yerinde basit bir şey yoktur. (3) Tez: Tabiat kanunlarına göre nedensellik (illiyet) bütün dünya "olay" larının çıkarılabileceği tek nedensellik değildir. Bu olayları tayin edebilmek için başka bir nedenselliği, "hürriyet" nedenselliğini de kabul etmek gerklidir. Anntez: Hürriyet yoktur; dünyada herşey tabiat kanunlarına göre yerini alır. (4) Tez: Dünyaya ait, ya onun bir parçası ya da onun sebebi olarak, mutlaka zaruri (zorunlu) bir Varlık mevcuttur. Anti- tez: Dünyanın içinde veya dışında, onun sebebi olarak, mutlaka zaruri bir Varlık mevcut değildir."

Kant tezi veya anti-tezi mantıki olarak isbat edebileceğimizi ileri sürerek aklın kendi kendisi ile çelişik olduğu sonucuna varıyoruz. Ona göre şeylerin esas kısmının çelişme (tezat) olması ise imkansızdır. Kant böylece insan aklının şeyleri gerçekte oldukları gibi, tam olarak bile-

Devamı Sayfa 15 te

EMPERYALİZM 2

Sermaye ihracı yapan ülkeler zenginliklerini çoğaltır ve dünya pazarındaki yerlerini sağlamlaştırırlar. Dışarıdan bu ülkelere borç verdikleri paraların faizleri ve dış yatırımların kârları şeklinde devamlı bir artı-değer akımı olur. Sermaye ihracının en önemli sonuçlarından biri devletlerarası yarışmaları, en kârlı kapital yatırım alanlarının ele geçirilmesi için yapılan mücadelelerin artması, ve sertleşmesidir.

Sermaye ihracatı genişledikçe ve en büyük tekeller arasındaki bağlar artıp nüfus bölgeleri büyüdükçe dünya pazarının bu en büyük tekeller arasında paylaşılması koşulları meydana çıktı. Uluslararası tekeller kuruldu. Bu, üretimin ve kapitalin yoğunlaşmasında öncekilerden çok yüksek bir yeni dereceyi gösterir.

Kapitalist gruplar arasında dünyanın ekonomik bakımdan paylaşılmasına bağlı olarak dünyanın burjuva devletler arasında paylaşılması olayına, başkalarının ülkelerinin, sömürge ve yarı-sömürgelerin ele geçirilmesi, mücadelelerine rastlıyoruz. Emperyalizm çağında sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin yanı sıra bağımlılık derecesi değişik çeşitli bağımlı ülkeler görülür. Bunlar görünüşte siyasi bağımsızlığa sahiptirler, fakat aslında siyasi bağımlılığa düşmüşlerdir.

20. yüzyılın başlarında dünyanın emperyalistler tarafından paylaşılması tamamlanmıştı; boş ülke kalmamıştı. Bu durum dünyanın yeniden paylaşılması sorununu günün meselesi haline getiriyordu. Dünyanın yeniden paylaşılması için yapılan mücadeleler, tekelci kapitalizmin ayırd edici niteliklerinden biridir. Bu mücadeleler zamanla dünya hakimiyeti için yapılan bir mücadele haline gelir ve peşinden dünya ölçüsünde emperyalist savaşları getirir.

Emperyalist savaşlar ve silahlanma yarışı kapitalist ülkeler halklarına pek çok yoksulluklar getirir ve milyonlarca insanın hayatına mal olur. Bu savaşlar ve ekonominin askerileştirilmesi tekeller için çok yüksek yeni kâr kaynakları demektir.

Emperyalizmin temel ekonomik kanunu belirli bir ülke halkının büyük kısmının sömürülmesi, tahribi ve yoksullaştırılması ve özellikle geri kalmış ülkeler halklarının kökleştirilmesi ve soyulması ve nihayet savaşlar ve ulusal ekonominin askerileştirilmesi yollarıyle en fazla kapitalist kârın sağlanmasıdır.

Emperyalizmin ekonomik göstergeçleri özetle şunlardır:

1. Üretimin ve kapitalin yoğunlaşması ekonomik hayata hakim olan tekelleri doğuracak dereceye gelir.

2. Tekelci banka sermayesi ile tekelci sanayi sermayesinin birleşip kaynaşması, mali sermayenin doğuşa ve mali oligarşinin meydana çıkışı bunu izler.

3. Sermaye ihracı başlar ve emtea ihracından daha fazla önem kazanır.

4. Dünyayı ekonomik bakımdan aralarında paylaşın uluslararası tekelci kapitalist birlikler doğar.

5. En büyük empeyalist devletler arasında dünya paylaşılır.

Sömürge ve yarı sömürgelerin son hadde kadar sömürülmesi tekelci kapitalizmin ayırdedici vasıflarından biridir. Tekellerin azami kârları sömürge ve yarı sömürgelerin pazar, ilkel madde kaynağı, kapital yatırımı alanı, ucuz el emeği deposu olarak sömürülmesine yakından bağlıdır. Kapitalizm öncesi üretim biçimlerini yıkarak ve kapitalist ilişkilerin gelişmesini sağlayarak emperyalizm, sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin ancak kendilerini ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan, yoksun bırakan bir yolla gelişmelerine olanak bırakır.

Emperyalizmin sömürge sisteminde sömürgelerde kapitalist istismar ile feodal baskının çeşitli kalıntıları, örneğin kölelik ve toprak köleliği, birbiri ile kaynaşmış olarak yaşar.

Sömürge ve yarı sömürgelerdeki hakim sınıflar feodal büyük toprak sahipleri ile şehir ve köy kapitalistleridir. Kapitalistler ikiye ayrılır: kompradorlar burjuvazisi ve milli burjuvazi

Feodal büyük toprak sahipleri ile kompradorlar yabancı finans kapitalin bağımlılarıdır. Bunlar uluslararası kapitalizmin satın alınmış, çıkarcı ajanlarıdır; emperyalizm sömürge ve yarı sömürgeleri bunlar vasıtasıyle köleleştirir.

Mali kapital sömürge ve bağımlı ülkelerdeki derebeylik kalıntısı kurumları zorla ve sun'i olarak muhafaza eder, zorunlu çalışmayı yani köleliği sürdürür. Sömürge ve yarı sömürge ülkelerde işçi sınıfının ve köylünün kaderi son derece düşük bir teknik seviye ile birlikte zor çalışma koşulları, insan haklarından yoksunluk, sefilleşme ve düşkünleşmedir.

Sömürgelerin istismarının artması ve baskı, kaçınılmaz bir biçimde, sömürge ve bağımlı ülkelerin geniş halk yığınlarının direnmeye başlaması sonucunu verir. Köleleştirilmiş halkların ulusal kurtuluş hareketleri emperyalizme karşı dünya halklarının büyük çoğunluğunun yürüttüğü savaşa yol açar; emperyalizmin dayanaklarını sarsar ve onun yıkılmasını hazırlar.

Emperyalizm kapitalizmin üç başlıca zıtlığını (çelişmesini) keskinleştirip ağırlaştırır:

1. Emekle sermaye arasındaki çelişme,
2. Emperyalist devletler arasındaki çelişme; (üstünlük ve dünya hakimiyeti mücadelesi)
3. Emperyalist ülkelerin anavatanı ile sömürgeler arasındaki çelişme.

ŞİİR KÖŞESİ

M.Günhan YILMAZ

GÖZLERİN

Kurşuni beyaz bulutlar arasında gözlerin
Pürüzsüz berrak..
Kısarak gözlerimi,
Yudum yudum içtim
Mavinin en güzelini
Böylesi seni düşünürken
Büyükçe bir sinek vız vız vız
Aklıma yeryüzündeki pislikler geliyor
Sinekler alay edercesine vızırdıyorlar.
Yeşilin yanı sıra,
Gözlerinin mavisindeki güç
Ve
Dudaklarımda gülüş
Mutlu yarınlara.

VE ÇOCUKLAR

Dayanmak onlara düştü,
onların haline ağlamak bize.
Seninle daha çok konuşuruz,
böyle birbirimizden uzak,
böyle kendi kendimize.
Topraktan ekmekten.
Pancardan şeker.
Tezgâhtan çulâki.
Ama gene insanların ekmeği yok.
Ama gene çocuklar kemik veremi.
O çocuklar,
karlar içinde,
Feshane yolundalar,
üşümüş kuşlar gibi.
Boyunları ince ince
gözleri beyaz beyaz,
burunları ufak ufak.
Çocuklar ormanda,
çocuklar dağda, bayırda,
çocuklar uykularında, ahırda.
Çocuklar Süreyya Paşa fabrikasında.
Çocuklar pamuk topluyorlar,
sarı sarı ellerine bakarak,
Çukurova mıntıkasında.
Ve gene topraktan ekmek.
Ve gene pancardan şeker.
Ve gene tezgâhtan çulâki.
Ama gene insanların ekmeği yok.
Ama gene çocuklar kemik veremi.

A. KADİR

BULUTLAR OLDUK

Ölüler mezarlıktan dönüyorlar
Kendilerini gömen imamı bulmaya
Oysa imam da ölmüş aralarında
Hangi ölüyü gömüyor
Saksılarımızın toprağını eşeliyor akşam
Bıçağının ucu ile yüreğimizde
Bir yürek daha çıkıyor toprağın içinden
Hangi saksıyı eşelemeğe
Bulutlar olduk dağılıp toplanan
Çitlerini devirmiş bahçelere
Derken yıldızlardan bir çit daha
Bulutlarda yepyeni bir bahçe

MELİH CEVDET ANDAY

CEMİLE

ORHAN KEMAL

BU ROMAN, GRAFİK STUDYO S REKLAM AJANSINDA RESİMLENDİRİLMİŞTİR

Cemile'ler dokumacı Musa'ların avlusunda oturuyorlardı.

Tapu ve kadastro kayıtlarında "Bir bâp hane" olarak gözüken 268 plâka numaralı ev, mahallenin, öteki evleri gibi "maili inhidam" dı. Yağmuriyle, güneşte kuruyup çatlıya, fırtınalara göğüs gere kaditleşmiş, öne kaykılmış, tekmil tahtaları çürümüştü.

Üst kattaki yanyana iki odada sağdakinde dokumacı Musa, karısı ve dört çocuğu; soldakinde de Musa'nın babası, analığı ve babasının doksan beşlik annesi Tetka Bilelka (*) oturmaktaydılar. İki odayı birbirinden ayıran duvar, delik deşikti, damın paslanmış kiremitleri de kırık veya çatlak olduğundan, kuvvetli yağmurlarda tavan yer yer akar, hemen hemen hiç kaldırılmayan yataklar sırılsıklam olurdu.

Alt kattaki odalardan birinde İzzet Usta, öbüründe de Cemile'ler aylığı ikişer buçuk liraya oturmaktaydılar.

Bundan başka, kocaman avluyu çevreleyen yanyana odalar da birer buçuk, ikişer lira aylıkla fabrika işçilerine kiralanmıştı. Otuz, kırk aileyi barındıran bütün bu avluya kısaca "Musaların avlusu" denirdi.

Oda kapısını itip giren Cemile, babasını pencere önüne bağdaş kurmuş, bileyi taşında ustura bilerken buldu.

- Babilo, kolay gelsin!

Beyaz çerçeveli gözlüğünün üstünden kızına bakan ihtiyar Malik, karşısındaki rafta çatırdıyla işlemekte olan çalar saate gözlerini çevirdi.

Babasının ne demek istediğini anlayan Cemile:

- İşim vardı! dedi, idareye çıktık. Halime'yle.. Öyle iplik kopuyor ki, şaşırdık kaldık. Hiç iş çıkaramıyoruz. Bu İtalyan geldi geleli işlerimiz adamakıllı bozuldu.. Böyle giderse yandık..

Usturasını bilemeğe devam eden ihtiyar Malik, işinden başını kaldırmaksızın:

- Senden başka idareye çıkacak kimse yok muydu? diye boşnakça sordu.

Cemile:

- Yoktu! dedi, arkadaşlar illâki beni istedi...

- Ağabeyin nerde?

Cemile'nin kaşları çatıldı. Başörtüsünü sinirli sinirli çıkarıp merdivenin tırabzanına attı.

- Ha? Nerde ağabeyin?

- Neblim ben?

- Nasıl bilmezsin?

- Kâhyası değilim ya!

Kızına uzun uzun bakan ihtiyar Malike başka bir şey sormadı.

Neden sonra Cemile:

- Bir kere söylüyorum, diye devam etti, sokakta, yanımda, arkadaşlarım varken benimle konuşma, diye. Hayır, inadıma, konuşacak! Ellerini arkasına koymuş, kaşlarını da çatmış, bellersin dünyayı fetedecek! Neredeydiniz? Herkes çıkalı milyon oluyor...

MİZAH..!

ÖZET

Sokak kaldırımından genç, güzel bir kız geçiyordu. Birden altı yedi yaşlarında bir çocuk, kızın yanına geldi:

— Merhaba Naciye abla.

— Merhaba Atilâ. Nereye böyle?

— Hiiç.. sana bir şey diyecektim.

— Ne diyeceksin bakalım?

— Senden bir kitap isteyecektim.

— Ne kitabı?... Bende kitap yok ki...

— İyi ama genç delikanlılar sana kitap gibi kız diyorlar. Abimin de selâmı var, Naciye ablan bize gelsin de bir özetini çıkarayım dedi...

Lüzum kalmadı

Hippolyte silâhçı dükkânına girdi, elindeki silâhı göstererek:

— Bunu dün öğleden sonra sizden satın almıştım, geri alır mısınız? diye sordu.

— Neden iade ediyorsunuz?

— Lüzum kalmadı. Kaynanam bu sabah kendi eceliyle öldü.

Kudurma belirtileri

Alcide'nin canı çok sıkılıyordu. Dostlarından bir doktora başvurdu:

— Doktor, çok endişeliyim...

— Neden? Hasta mısın yoksa?

— Hayır. Kendimden değil, karımdan endişe ediyorum. Geçen hafta onu bir köpek ısırmıştı. Köpek kaçtı, karımı da aşılatmadım. Kudurmasından korkuyorum. Kudurmanın belirtilerini söyler misiniz bana?

— Sert titremeler yapar...

— Korkunç şey bu... Karımda aynı belirtiler var!...

Doktor devam etti:

— Sonra kâbuslar içinde kıvranır hasta. İçine kapanır, hiç konuşmaz...

Alcide derin bir nefes alarak sevinçle bağırdı:

— Şimdi içim rahat etti. Karım kudurmamış. Çünkü devamlı olarak, her zamanki gibi konuşuyor.

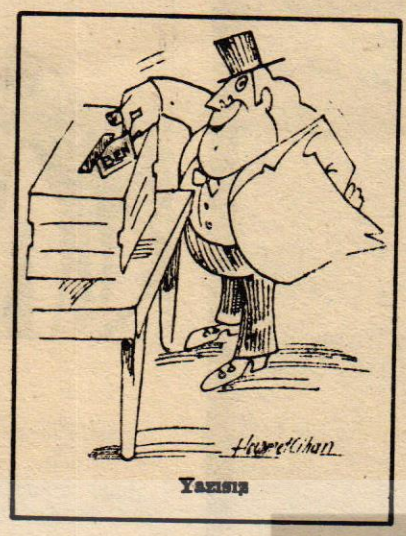

Yazısız

Büyük tehlike

Antoine hastalanmıştı. Doktor, en azından üç hafta yataktan çıkmamasını söyledi. Bir hafta sonra, karısına, çarşıda rastlayan bir arkadaşı:

— Şaşılacak şey doğrusu! dedi. Ne kadar da yorgun bir görünüşün var..

— Hiç sorma... Kocanın hasta olduğunu bilmiyor musun yoksa?

— İşitmiştim.

— Gece gündüz uyumadan ona dikkat etmem lâzım.

— Fakat ayrı zamanda bir de hastabakıcı tuttuğunuzu işitmiştim.

Antoine'in karısı derin derin içini çekerek:

— Evet, doğru, dedi. İşte asıl bu sebepten gece gündüz ona dikkat etmem lâzım ya. Hastabakıcı harikulâde güzel.

İSTİM ARKADAN GELSİN

Vapura ilk defa binen biri vapurun hareket etmediğini görünce kaptana niçin kalkmadığını sormuş. Kaptan daha istm gelmedi deyinde de:

— Canım demiş, biz gidelim de istim arkadan gelsin.

Diş fırçası

Tatilini geçirmek için küçük bir köye giden bir Parisli, diş fırçasını unuttuğundan köyün tek bakkalına girdi. Bakkal ona biri sert, diğeri yumuşak iki adet diş fırçası gösterdi:

— Bunları deneyiniz mösyö. İşinize yaramayanı geri getirirsiniz.

Ertesi gün Parisli, sert olan fırçayı geri getirdi. Bakkal gülümseyerek:

— Bundan emindim, dedi. Bu fırçayı deneyerek geri getiren sekizinci müşterimsiniz.

PALAVRACI KOÇAK

Palavracılığı ile ün yapmış müteşair Enver bey yine palavraya başlamıştı. Bu seferki yiğitliği ve evliliği ile ilgili idi:

— Otuzbeş senelik evliyim, daha karımın yüzüme karşı çıktığını, şu kadar senedir maaş alırım bir günden bir güne para sorduğunu görmemişimdir.

Demesi üzerine, yanımızda bulunan oğlu, babasının konuşmasını keserek hiddetle:

— Ne yalan söylüyorsun baba, defalarca maaş aldığın gün annemin cüzdanını arayıp da borç listesinden başka bir şey bulamadığını unuttun mu?!. demez mi!...

ALACAKLI

Her ay başı alacaklılarına türlü bahaneler uydurmaktan huzur göremeyen daire arkadaşım Nihat, ay başında gereken yerlere maaşını dağıttıktan sonra benim yanıma geldi:

— Al şu elli lirayı bana sakın geri verme!

— Neden veriyorsun?

— Aman ne olur her isteyişimde bir şeyler uydur, sakın geri verme! Hem tecrübem artsın, hem de sayende alacaklı olmanın zevkini tadayım... Lütfen bu iyiliği bana yap!

ŞARKILARIN ŞAKASI

Gördü gözlerim
Demek ki kör değilim
Gülmem, gülemem
Çünkü sıkıştım.
Sakın bir söz söyleme
O bed sesini duymak istemiyorum.
Nedir senin bana çektirdiklerin?
Acı gelmeye başladı artık çiftelerin.
Pastırmacıya versem seni
Sucuk yaparlar.

EŞİTLİK

Öğretmen sınıfa sorar:

— Eşitliği sağlamanın tek yolu nedir çocuklar?...

Tüm sınıf düşünmeye koyulur. Bir süre sonra öğrencilerden biri parmak kaldırarak söz ister:

— Efendim; zenginlerin, fakirlerin kızlarını gelin, oğullarını damat edinmesi eşitlik için tek yoldur.

EVCİLİK

Küçük çocuk, annesine:

— Anneciğim benimle evcilik oynar mısın?

— Hayır yavrucuğum.

— Ama anneciğim, beni kırma.

— Git babanla oyna yavrum.

— Ama anneciğim, babam her zaman hiçmetçi kızla evcilik oynuyor, sen de benimle oyna!

— Bizim oğlan, çıplak bacaklar uğruna iflâs etti!..

— Çok mu çapkındı?

— Hayır, çorap satıyordu!..

AŞI

Aşı sayesinde çocukların ölümden kurtuldukları konuşuluyormuş. Ahmağın biri: Adam sende ben bir çocuk bilirim, aşılandığının ikinci günü öldü, deyince nasıl diye sormuşlar.

— Aşılandığının ertesi günü ağaca çıkmıştı düştüğü gibi öldü.

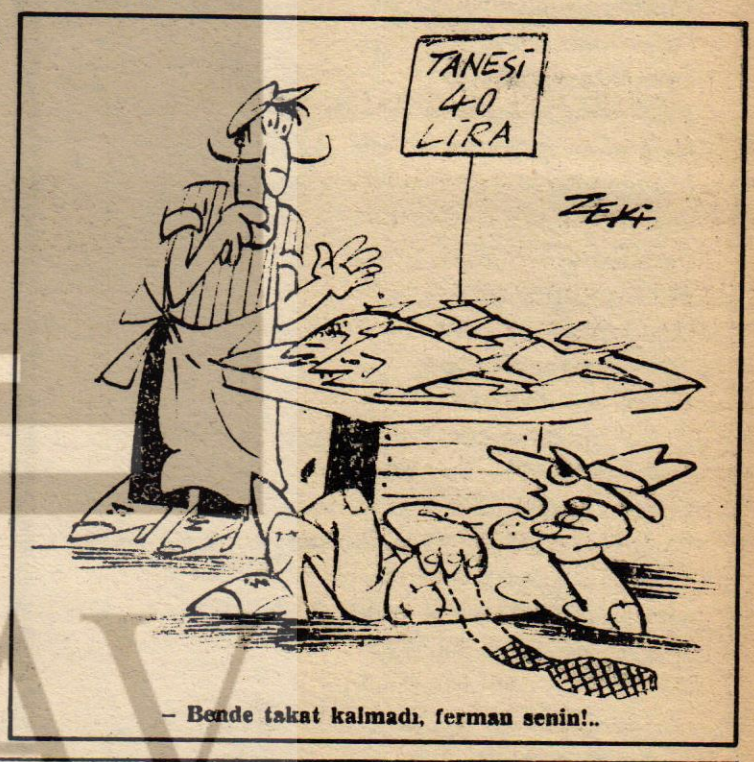

— Bende takat kalmadı, ferman senin!..

BİLMİŞGİLLER AİLESİ

grafik stüdyo

NEDEN BOĞMUŞ

Yargıç kocasını öldüren kadını uzun süre sorguya çekmişti. Kadının bir şey gizlediği yoktu. Herşeyi apaçık söylüyordu. Ama yargıç yine merak ediyordu. Kişisel bir meraktı bu. Dayanamadı sordu:

—"Kusura bakmayın ama neden kocanızı suda boğarak öldürdünüz de çok daha kolay bir şekilde, örneğin tabanca ile öldürmediniz?"

-"Şey efendim.. Tabanca hazırlamıştım hazırlamasına ama çocuklar duyup da uyanmasın diye onu banyoda boğmayı tercih ettim..."

*

FİLLER VE TİMSAHLAR

Adam, otobüste, açık pencerenin önünde oturuyor, elinde bulunan bir paket gazeteleri sürekli olarak parçalıyor, parçaları da pencereden dışarıya atıyordu.

Yanında oturan kadın, bayağı merak etmişti:

- "Affedersiniz, amma gazete parçalarını böyle koparıp da caddeye atmak doğru mu? Neden yapıyorsunuz? Üstelik caddeyi kirletiyorsunuz...

-"Efendim, filleri ve timsahları ürkütüyorum ki üzerimize hücum etmesinler..

-"İyi amma, ben civarda ne fil ne timsah görmüyorum"

-"Ha ha ha.. Görüyorsunuz ya aldığım tedbir çok etkili oluyor demek..."

MİLYONER OLMANIN YOLLARI

Dilenci, giyimli kuşamlı zengin görünüşlü adamın yolunu kesti:

"— Lütfen bir sadaka rica etsem.."

—" Çekil git, be adam..."

—"Beni hor görmeyin efendim. Hani, milyoner olmanın yüz yolu var isimli kitabın yazarıyım...

—"Yapma yahu..Ben o kitabı okudum da milyoner oldum...Senin bu halın ne...

—" Kitabı iyi okumamışsınız efendim Bir yolun da, dilenmek olduğunu belirtmiştim...

BİZANS TABANCASI

Adam çok büyük bir antikacı dükkânından içeri girmiş. Karanlık dükkânda oturan tezgâhtara yaklaşmış ve "Sizden çok ender bulunan, eşine belki de hiç rastlanmayan bir tabanca istiyorum.. demiş. Tezgâhtar rafları karıştırmış, dolapları, kasaları açıp kapamış, sonra tezgâhın altına eğilip toz içinde bir tabanca çıkarmış. Adam hayretle eski tabancaya bakarken tezgâhtar "Beyim.. demiş, "Bu tabanca taa Bizanslılar devrinden kalma çok eski bir tabancadır... Adam hayrete düşmüş, "Aman kardeşim ben senden eşine ender rastlanan bir tabanca istedim ama. Bizans devrinde tabanca ne gezer... diye konuşmuş. Tezgâhtar hiç şaşırmadan cevabı yaşıptırmış: "Tamam beyim işte bu eşine değil ender, hiç rastlayamayacağınız bir tabancadır...

ÖLÜYORLAR AMA...

Bir avukat, bir doktor birbirleriyle hiç geçinemiyorlardı. Bir gün, avukat:

- "Eh, anlat bakalım doktor.. dedi, "Müşterileriniz yine ölüyorlar mı?"

- "Evet .. diye cevap verdi doktor. "Fakat idam kararıyle değil...

*

ŞANS DEDİĞİN

- Dün at yarışlarında şansın nasıldı?

- Çok iyi idi. Yarışlardan çıkarken bir de baktım yerde bir iki buçuk lira var. Böylece eve yürüyerek dönmekten kurtuldum.

*

SOR Kİ ÖĞREN

- "Baba, deniz neden o kadar büyüktür?..

- "Bilmiyorum oğlum."

- "Baba insan nasıl suda batmadan durur?"

- "Bilmiyorum oğlum."

- "Baba, sorularımla seni rahatsız mı ediyorum?"

- "Ne münasebet oğlum. Sor ki öğrenesin..."

*

BASTIRMA BE KARDEŞİM

Doktora muayene olmaya giden hasta:

-"Doktor Bey, şurama bastırdığım zaman çok fena ağrıyor" der. Doktor hemen cevap verdi:

-"Bastırma be kardeşim öyleyse."

İSKOÇYALININ KULAKLIĞI

Sağır bir İskoçyalı bir kulaç kablo bulur ve kablonun bir ucunu kulağına, öteki ucunu da cebine yerleştirip, arkadaşına şöyle der:

-"Oldu bu iş" der

Arkadaşı hayretle sorar:

-"Delimisin sen?.. Ununla hiç ses duyulur mu?"

Sağır cevap verir:

-"Bal gibi oldu işte. Bu kabloyu görünce sen bile yüksek sesle konuşmadın mı?"

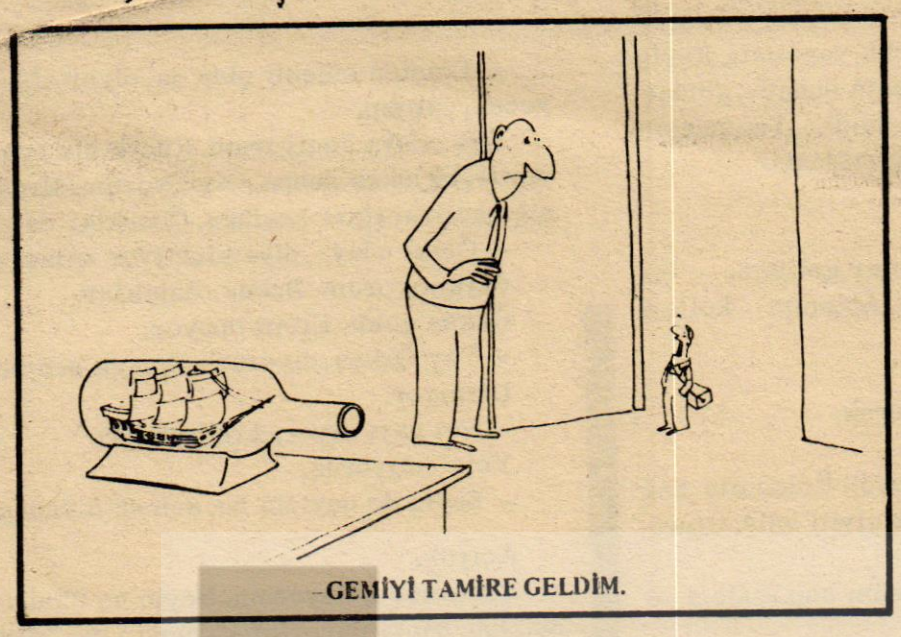

GEMİYİ TAMİRE GELDİM.

Karikulâde bir şey

Madam Lapompe aldığı ayakkabıcı dükkânında, bir saatten beridir satıcının çıkardığı ayakkabıları deniyordu. Ama hiçbiri ayağına rahat bir şekilde uymuyordu. Satıcı kızın sabrı tükenmişti.

— Fakat madam, siz bir ayağınızın diğerinden biraz büyük olduğunu şimdiye kadar hiç farketmediniz mi?" diye sordu.

Madam Lapompe kendini bakmakla uğraşmış hissedek hiçbir şey söylemeden hiddetle dükkândan çıktı. Bir başka ayakkabıcıya girdi ve iskemleye oturarak ayakkabıları prova etmeye başladı. Oradaki satıcı, bir önceki dükkândaki satıcıdan daha psikologdu. Bir düzine kadar ayakkabıyı müşterisinin ayağına giydirip çıkardıktan sonra, sevinç dolu bir sesle:

— Fakat madam, karikulâde bir şey var diye bağırdı. Bir ayağınızın diğer ayağınızdan daha küçük olduğunu biliyor musunuz?

Bunun üzerine madam Lapompe hemen derhal çift ayakkabı satın alarak sevinçle evine yollandı.

— Biliyor musun Hoca, seçimleri kim kazandı?..
— Biliyorum evlât... Yine o kazandı, sen kaybettin!..
(2 Temmuz 1964 — Akbaba)

BANA GÖRÜNME

Hocayı çirkin geçkin bir kadınla evlendirmişler. Sabah karısı akrabanızdan kimlere görüneyim deyince hoca hemen şu cevabı vermiş:

— Bana görünme de kime görünürsen görün.

ARMUDUN KURDU

Armut yiyen adam bütün heyecanı ile karısına seslenmiş:

Hanım bak armudun içinden bir kurt çıktı.

Karısı gayet soğukkanlı cevap vermiş:

Aman ne iyi... Ya varın kurt çıksaydı.

BENDEN ÖÇÜNÜ ALIYORSUN

Çocuk babasının verdiği şeker için baba bu ne kadar az deyince babası şöyle demiş:

— Ben senin kadarken az, çok, ölmez ne verirlerse alır ses çıkarmazdım.

— Demek ki baba, şimdi sen de benden öcünü alıyorsun.

ŞİMDİ ZENGİN OLURDUM

Birine ölen babasından az bir miras kalmış. Çocuk dermiş ki:

— Babamın pek çok serveti varmış müsrif olduğu için hepsini yemiş bitirmiş eğer babam olmasaydı ben şimdi çok zengin olurdum.

BAKKAL DÜKKANINDA

Çocuk — Baba pirinci kaçtan aldın

Baba — Oğlum 3 kuruştan aldım.

— Aldanmışsın baba

— Neden

— Ağabeyim sen yokken iki kuruştan satıyor.

HAYIR KALMAZ

Annesinden başka hiç kimsesi olmayan hasis bir adama şöyle demişler:

— Sen ölürsen bütün malların annene kalır.

Adam cevap vermiş: Nasıl kalır, kalmaz. Babam sağlığında annemi boşamıştı.

O MEMLEKETE GİTMEDİM

Bir memlekette pek çok memleket gördüğünü övünerek anlatan adama «o halde coğrafyayı iyi bilirsiniz» demişler. Adam cevap vermiş.

— O memlekete gitmedim ama yaklaşmışımdır.

KURTULDUM DEMİŞ

Nihat beye meşhur Telamak tercümesi için, nasıl buldunuz diye sormuşlar.

— Biraz okudum, durup nefes alacak yerini bulamadım, baktım ki boğulacağım, elimden attım, kurtuldum. Demiş.

HERKES İŞİTİYOR

Adamın biri bir şairin saçma şiirlerini dinleyip dururken esneyen bir adam raslarlar. Adam şaire esneyeni göstererek:

— Biraz yavaş okuyunuz, baksanıza, herkes işitiyor.

ŞİŞMANLA KIZI

Baba — Gel kızım, kucağıma otur da seni biraz seveyim.

Kız — Nereye oturayım baba? Baksana kucağına karnın oturmuş.

BABA OĞUL

Çocuk — Baba, bana davul al

Baba — Oğlum, başka oyuncak iste. Davul alırsam sonra beni çalışırken rahatsız edersin.

Hayır baba sen çalışırken çalmam, uyurken çalarım.

BİR HİKÂYEMİZ VAR

bekir yıldız

Fordsuz açılmayan ağız

Atı vardı eniştemin. Yıllarca tahsildarlık yapmıştı. Köylere giderdi bu atla. Yaklaşıyorum eve. Kapının önünde, görmeye alıştığım at yerine, bir araba duruyor şimdi. Yanındayım 56 Fordun. Kapıyı çalıyorum. Açılıyor. Bağırışmalar.

- Uy kardaşım gelmiş !
- İstanbullu dayımız bu. Veel !

Yeğenlerim koşuşuyor. Sokakta oynıyanlar geliyor, bir bir, iki iki... Çantamı kapıyorlar elimden. Ablamın kolları boynumda...

Eniştem görünüyor sekide.

- Hoş gelmişsen babo, diyor, gülümsiyerek.
- Hoş bulduk diyorum.

On çocuğu var ablamın. Odaları iki taneydi. Üçleşmiş. Sağ daki odaya giriyorum. Çeyizler, duvarlarda çivili hâlâ. Oturuyorum bir köşeye.

- Düğüne yetişemedin, diyor ablam. Gözüm hep sizleri aradı.
- Ancak gelebildim, diyorum. Ökkeş nerde?.
- Antebe gitti, diyor eniştem. Arabaya parça bakacak.

Yeğenlerimin hepsi, dokuzu da bana bakıyor. En küçüğü çe kiyorum yanıma. Seviyorum saçlarından.

- Bunu görmemiştim diyorum.
- Sonuncu, diyor, ablam.

Çantamdaki şekeri düşünüyorum. Çocuklar yesin istiyo - rum. Ama korkuyorum da. Her gelişimde, çocuklara aldığım şeker yüzünden, çocuklar dayak yedi çünkü. Tâ İstanbul ' da şekerci paket ederken düşünmüştüm, acaba gene tatlı yerine dayak mı götürüyorum diye. Çantamı istiyorum. Bir solukta geliyor. Çıkarıyorum şekeri.

- Niye zahmet ettin, diyor ablam.

Çocuklara bakıyorum.

Gelin geliyor az sonra. Gelinliğini giymiş. Süslenmiş e-limi öpüyor. Kutluyorum.

- Düğün olalı kaç gün oldu? diye soruyorum.
- On gün, diyor ablam. On gün ama, senin için giydi gelinliğini.

Ayağa kalkıyor sonra. Elimden tutuyor.

- Kalk diyor odalarını gör.

Küçük bir sofadan geçiyoruz. Şaşırıyorum. İç içe iki oda eşyalarla dolu. Bilirim ben bu odanın eski durumunu. İki yer sediri vardı. Dipte de babamdan yadigar bir dikiş makinası dururdu. Şimdi yepyeni eşyalarla dolu. Dolanmak için güçlükle boşluk bulunuyor.

- On altı bin lira, diyor ablam. Eniştenin hatırına krediyle aldık çoğunu.

Gelin, ablamın kulağına eğilip birşeyler söylüyor.

Aklıma getirdiğin iyi oldu, diyor ablam. İstanbul'dan sıcağı sıcağına geldi. Kim bilecek ondan iyi !

Meraklanıyorum.

Ablam, gelinle-güveyinin paylaştıkları yatağa yaklaşıyor. Bir ucundan, önce ipek pikeyi, sonra yorganı, döşeği kaldırıyor. Karyolanın demirlerini örten battaniyeyi gösteriyor.

- Gelin, diyor, Saklambaç'ta okumuş, battaniye yerine, kauçuk yatak konuyormuş en alta öylemi kardaşım?

Karyolanın ayağına bakıyorum. Toprak zemine gömülmüş.

- Herhalde, diyorum, öyledir, eğer Saklambaç'ta okumuşsa ! Ökkeş ehliyet aldı mı?
- Alacak diyor ablam. Bugünlerde alacak.
- Araba, diyorum. Parayı nereden buldunuz?
- Enişten emekli oldu ya, diyor ablam. Üstünü öder-es ödiyecek, çalışıp.

Yan odaya geçiyorum. Küçük bir oda. Koltuklar var. Orta yerde, büyükçe sehpa. Oturuyorum. Bacaklarımı kısmazsam, sığışamıyacağım boşluğa. Çocuklar da gelmiş yanımıza.

- Öteki odaya, diye kişeliyor onları ablam.

Sayamıyorum. Dokuz olmalılar.

Ökkeş geldi. Elimi öpüyor.

- Vay Ökkeş, diyorum. Demek sen de evlendin ha !

Utanıyor.

- Gel dayı diyor. Arabaya bak.

Yola çıkıyoruz.

- Senin de çeyizin bu, demek diyorum. Kaportayı aç, ilkin.

Açıyor.

Motoruna bakıyorum. Neyin ne olduğu belli değil. Çalış - maktan, sanki parçalar kaynayıp bir bütün olmuşlar. 56 Model 1956 yılından beri çalışıyor demek ki...

- Şanzımanı yeni, diyor yeğenim.
- Kaça aldınız? diye soruyorum.
- Kırk peşin altmış bine.
- Gerisi bono mu?
- He... Dayı... Öderim ama. Bal gibi öderim. Babam kaçağa bıraksa bir.
- Arabayla kaçak mı olurmuş? Diyorum.
- Olur ya dayı, diyor, Ökkeş, arabasını süzerken.
- Nasıl? diye soruyorum.
- Dayı, diyor. Antep-Nizip arasında kimse beğenip binmiyor bu arabaya. Ama kaçakta çok para var. "Tutulursan" diyor babam. "Arabayı alırlar elimizden. Yirmiyedi senelik emeğim boşa gider sonra. Şerefim var benim."

- Haklı, diyorum.
- Ama yakalanmazsam, yenilerim bunu, diyor, Ökkeş. Yenileyemezsem bonolar ödenmez. Mobilya borcu da sırtıma bindi.
- Peki, nasıl bir kaçak? diye soruyorum, yeniden.
- Çok kolay dayı, diyor, yeğenim. Anteb'e gelin götürecem haftada iki, üç defa.
- Kaçakla bunun ne ilgisi var Ökkeş? diyorum, arabaya yaslanırken.

- Haberi geldi, diyor. Birecik'te, Nizip'te, Karkamış'ta kaçakçılar varmış. Kızlarını gelin ediyorlarmış sırayla. Davul zurna, çipidik. En arkada benim arabam olacak. Gelinin çeyiz sandığını yükleyecekler. Sonra Anteb'e gidilecek. Gene, davul zurna çipidikle. Ya, böyle işte dayı.
- Eee, diyorum. Sonra?

- Sonra, diyor. Birkaç gün geçince, gelin gelinliğini çıkarıp çarşafını giyecek. Anasıyla dönecek baba evine. Ama sandığı numarasıyla kaçak, Antebe ulaşmış olacak böylece.
- Paran var mı? diye soruyorum.

Başını öne eğiyor.

- İlk günler, gelinin yanında küçük düşme diyorum, eline, bir yüzlük sıkıştırırken.

Direksiyon simidi ilişiyor bu sıra gözüme. Toros dağlarını inerken düşündüklerim geliyor aklıma. Bu da, denizler aşırı bir ülkeden idare edilen direksiyon simidi işte, diyorum

DEVAMI GELECEK SAYIDA

araçlar arasında yüklendikleri işi zorunlu bir şekilde yapmaktır. Diğeri de orta Refujda "Bahçe tanzim işini" yüklenmiş bulunan işçinin yolun iki tarafından gelip geçen araçlar tarafından maruz kalacağı tehlikelerdir. Caddeler ve her türlü trafiğin yoğun olduğu meydan ve yerlerde onarım işlerini yüklenmiş emekçilerin durumları da böyledir. İşverenin gelip geçen araçlardan sakınacak şekilde çalışmasını bildirmesi başlıca bir önlem olarak görülmektedir. Orta refujda bahçe tanzim işini yüklenen işçi için de durum aynıdır. Bunların çalışmaları içinde herhalde trafiğin kesilmesi gibi bir öneri ileri sürmek sorunun tabiatına aykırıdır. İşveren, cadde ortasında temizlik işini yapanın, bahçe tanzim işini yüklenenin, ya da bir mahallede onarım işini yapan emekçinin, kapalı ve sabit bir işyerindeki çalışmadan farklı olarak daha çok tehlikeye elverişli olduğunu, böyle bir kaza olanağı oranının daha yüksek olduğunu da bildirecek durumdadır.

İş veren işi verirken, böyle bir görevi yüklerken emekçinin sırtına, çalıştığı yerin en çok tehlikeye elverişli bir kaza olma oranı yüksek bir yer olduğunu iş koşulu olarak belirtmiştir. İşçinin böyle bir işi kabul etmesi de muhtemel kazaya ve doğacak zarara rıza göstermesi anlamına da hiç gelmez. Esasen bu sosyal düşünceye ve korunmak istenenin amacına ters düşer. Üçüncü şahsın idare ettiği bir aracın gelerek işçiye çarpması olayında eylemde illiyet rabıtası, çalıştıran bakımından doğmamış olduğundan işverenin işinde çalışan işçinin zarar isteğinde bulunması bu duruma göre olanaksız görülmektedir. Oysa bu emekçinin bütün sosyeteyi faydalandıran bir ilerletiş hamlesine elleriyle çalışanları feda etmenin en ilkel adalet fikrine karşıt olan bir görüşün savunulmasında, noksan kalan onu katkıda bulunduğu işverenden zarar isteğinde bulunmasına engel olan, mağduriyetine yol açan bir durumdur. Bahçede çalışan bir işçiye yolun iki tarafından gelen bir aracın şu veya bu nedenle refuju aşarak çarpması halinde de durum aynıdır. Yargıtay kararına göre," Bütün sosyete sanayi inkilabından, faydalandığına göre, bu gelişim ile mağdurlar için kollektif bir garanti sağlamak zorunludur. "Bu ayrık, fakat o oranda bu işyerlerinde çalışan işçileri mağdur eden bir durumu gidermek, bu özel tehlike halinin dikkate alınması kaçınılamayacak, üzerinde önemle durulması gereken bir durumdur.

TAŞ OCAKLARINDA ÇALIŞAN EMEKÇİ YIĞINLARININ İŞ GÜVENGLİĞİ YOKTUR. OCAKTAN TAŞ ALMAYA ÇALIŞANLARIN HER AN BİR ÇÖKÜNTÜ ALTINDA KALMALARI MÜMKÜNDÜR. ÖNLEM ALINMASI DÜŞÜNÜLMEMİŞTİR. DÜŞÜNÜLMEMEKTEDİR NEDENSE....

TÜRKİYE BELEDİYELERİ

ödenen aylıklara eşittir. Yani bir banka personeline ödenen miktar, bir yanda da içinde 17 milyonu aşan kişinin barındığı kentlerimiz belediyelerinin, üc retlerine, yatırımlarına ve işletme giderlerine harcadıkları miktar. Ayrıca bu miktarın % 50 si üç büyük şehire aittir.

Belediye gelirlerinin genel bütçe içinde ne kadar az bir yer tuttuğuna ve belediyelerin daima merkezdeki politikacıların arzu ve direktiflerine boyun eğmek zorunda kaldıklarını bu hazin gerçek göstermektedir. Daima iktidar partisine avuç açmak zorunda kalan belediyelerimiz haliyle kendi sorunlarının çözümlerinden çok, bu sorunların çözümünü sağlayacak mali gücün temini için bazı çıkar çevrelerine hizmet etmek tehlikesi ile karşı karşıyadırlar.

Bugün belediyeler gördükleri hizmetlerin karşılığı olan gelirleri bile kontrol edememektedirler. Kentlerin ihtiyacı olan yatırımlar ve alınması gerekli acil tedbirler daima iktidar partileri ve çevresindeki bazı guruplarca önlenegelmiştir. Yetkili Belediye Kurulları için en haklı isteklerini gerçekleştirmek bile politik menfaatlara boyun eğmek şartı ile mümkün olabilmektedir. Bu nedenle Belediye gelirlerini arttıracak kanunun yıllardır çıkarılamayışına şaşmamak gerekir.

Anayasada belediye için öngörülen ödevlerin yerine getirilmesi, toplum yararına, olan bir belediyecilik, sanayileşme şehirleşmenin dengeli bir biçimde gelişmesi, ancak belediyelerin özerkliği, mali yönden güçlenmesi ve Belediyelerin bunun için gösterecekleri ortak çaba ve mücadele ile gerçekleşecektir.

sözlük

miyeceği, anlayamayacağı sonucuna varıyor. Kant, anitomiler doktrini ile, diyalektiğe yakınlaştı; fakat düşüncede bulunan diyalektik çelişmelerin, varlıktaki çelişmelerin yansımasından başka birşey olmadığı anlayışına ulaşacak kadar ileri gidemedi. Materyalist diyalektik ise bu yoldan giderek düşüncemizin bütün kavramlarındaki çelişmeli niteliği anlatır. "Gerçekten her kavram, her genel kavram... birbirine karşıt kavramları kapsar." Bununla beraber bu durum düşünce ile varlığın ezeli kıyaslanamazlığını ispat etmez; daha çok, tabiatın bütün olay ve süreçlerinin diyalektik çelişmeleri içerdiği (ihtiva ettiği) gerçeğini gösterir.

1974'e mendil sallarken

TÜRKİYE'DE EKONOMİK BUNALIM

Asgari ücretin ilk kez bütün yurtta tek bölge ve 40 lira olarak saptanmasından sonra, fiyatlar durmadan yükselmiş, emekçi yığınlarının asgari ücret ve toplu sözleşmelerde eline geçen, diğer elinden durmadan yükselen fiyatlar karşısında eriyip gitmiştir.

Piyasayı elinde bulunduran, patronlar ve patron yanlısı siyasi çevreler, parlamenterler kaş göz işareti ile fiyatların yükselmesine başlıca neden olmuşlardır. Stok devri başlamış, sermaye çevreleri darlık yaratarak, dar ve sabit gelirli halkımızı bunaltmaya ve Türkiye'yi bir yoklar ülkesi olarak göstermeye çalışmışlardır. Ayrıca yoklar arasına koyduk-ları malların, stoklarını yaptıkları için kuyruklar çoğalmış, halkımız örneğin yağı pahalı olarak bulmaya bile razı edilmiştir. Çocuğunun beslenmeden yoksul kalmasını istemeyen ana-babalar gıda maddelerini buldukları zaman pahalılığını düşünmeden isteneni vererek al- ^lemişlerdir.

İşte kocaman bir yılda böylece uçup gitmiş oldu. Kimisine han apartman, köşk, villa, bankalarda kabarık bir hesap cüzdanı bırakarak. Kimisine de yoklar ülkesi olma durumuna getirilmiş bir Türkiye, bu ülkenin acılarını, kederlerini, yoklarını bırakarak, varlarını da yeni yılda gene aynı beyzadelere yalatmak üzere gitmiştir.

"Umut fakirin ekmeğidir" halk deyimiyle geçen yılı tüm acılarıyla, hüzünleriyle, sevinçleriyle, mutluluklarıyla uğurlarken, yeni yılın emekçilere daha yararlı olmasını ve işçi sınıfının kendi bilincine ermesini, kendi iktidarını kendisinin kurmasını dilemekteyiz.

1974'E MENDİL SALLARKEN

1974 NASIL GEÇTİ ?

Çalışanların, ezilenlerin, sömürülenlerin, işçi sınıfının, tüm, emekçilerin acılarla, tatlılarla, dolu kocaman bir yılı geride kaldı. Bu koca yıl içinde neler oldu. Kimler geldi, kimler geçti. Şimdi bunları gözden geçirelim..

TOPLU SÖZLEŞME DÖNEMİ

274-275 sayılı yasalar gereğince işçi sınıfı toplu sözleşme hakkına sahiptir. Her iki yılda bir yenilenen toplu sözleşme son olarak 1974 yılına rastlamıştır. Ülkemizde çalışan tüm emekçiler, sendikalarda örgütlenerek, toplu sözleşmenin getireceği haklardan yararlanırlar. İşverenle aynı masaya oturan sendika yetkilileri, üyeleri bulunan emekçilerin yaşam koşullarının getirdiği ölçüler içinde sözleşme taslağı hazırlarlar ve bu taslağı işverenlerin masasına koyarlar. Pazarlık başlar. Anlaşmaya varılır Anlaşma sağlanamaz uyuşmazlık çıkar ortaya, Greve gidilir. Sonuç: Zafer emekçilerin olur.

GENEL - İŞ

Sendikamız 1974-1976 dönemi sözleşmelerini yılın hemen başlarında hazırlamış ve işveren belediyelerin karşısına çıkmıştır.

Doğu'dan Batı'ya, Kuzey'den Güney'e bütün ülkede yapılan sözleşmelerle üyelerimize fiyatların önünde giden ücret zamları, ve sosyal haklar sağlanmış, 30 lira ile 65 lira arasında değişen ücret zamları alınmıştır. Ücret zamlarının yanı sıra tatmin edici sosyal haklar da geliştirilmiştir. Sözleşmeler ile.

Sözleşme görüşmelerinin olumlu sonuçlandırılmadığı yerlerde ise greve gidilmiş ve grev sonucu olarak sözleşme sendikamızın üyelerimize aldığı tatminkar haklarla imzalanmıştır.

İŞKOLU YÖNETMELİĞİNİN YENİDEN TANZİMİ

Senenin başlarında iş kolları yönetmeliğinde bir ayarlama yapılarak belediyelerde çalışan emekçiler sarı sendikaların ve sarı sendikacıların egemenliğinden kurtarılmıştır. Sendikamızın bu yöndeki girişimi, Çalışma Bakanlığınca ele alınmış ve Belediyelerde çalışan tüm işçilerin (sağlık işçilerinin dışında) 34 sıra no lu GENEL İŞLER işkolu kapsamına alınması gerçekleşmiştir. Bu arada aynı iş kolunda faaliyet gösteren irili ufaklı bir takım sarı sendika, çıkarlarının önüne set çekildiği için harekete geçerek dava açmışlardır. Ancak sarı sendikaların bu girişimi yargı kuruluşlarınca, sendikamızın lehine sonuçlandırılmış ve belediyelerde çalışan sağlık işçilerinin dışında kalan diğer tüm işçilerin, toplu sözleşme yetkisi GENEL - İŞ'e verilmiştir.

Böylelikle, belediyelerde çalışan Temizlik, Fen, Mezarlıklar, Park ve Bahçeler, Yol, Asfalt, Taş Ocakları, Yapı kontrol, Tebhirhane gibi işyerleri ile birlikte Elektrik, Su, Gaz, Otobüs işyerlerinde çalışan işçilerin toplu sözleşme yapma yetkisi de Sendikamıza verilmiştir.

KIBRIS BARIŞ HAREKATI

Gene 1974'ün önemli olaylarından birisi de, Kıbrıs'ta Samson darbesi ile ortaya çıkan dikta rejimi ve burada yaşayan soydaşlarımızın haklarını korumak, Ada da bir oldu bittiye meydan bırakmamak için 20 Temmuz sabahı Kahraman Silahlı Kuvvetlerimizin giriştikleri barış harekatıdır.

Bilindiği gibi Nikos Samson, Kıbrıs Devletbaşkanı Makarios'a karşı bir darbe yapmış ve başarmıştı. Darbe sonucu Ada'dan kaçarak canını kurtaran Makarios'un yerine Devletbaşkanı olduğunu ilan eden Samson'un dikta rejiminden ve ileride ortaya çıkacak ülkemiz açısından sakıncalı olayların da göz önünde tutulması sonucu yapılan diplomatik girişimlerin sonuçsuz kalması ile birlikte, Cumhuriyet hükümetinin aldığı yerinde karardan sonra 20 Temmuz sabahı şafakla birlikte Havadan ve Denizden çıkarma başlamış. Hareket Türk Silahlı - Kuvvetlerinin başarısı ile sonuçlandırılmıştır. Bu hareket ile hem adadaki soydaşlarımızın gelecekleri güvenceye alınmış, hem de Yunanistan Cunta rejiminden kurtarılarak, özgürlüğüne kavuşturulmuştur.

HÜKÜMET BUNALIMI VE İLK GÜVENOYU ALAMAYAN CUMHURİYET HÜKÜMETİ

14 Ekim 1973 seçimlerinden, sonra kurulan CHP-MSP ortaklık hükümetinin giderek yoğunlaşan anlaşmazlıkları sonucu kopmasından sonra, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit Başkanlığındaki Hükümet istifa etmiş ve yerine yeni bir hükümet kuruluncaya kadar iş başında kalması Devletbaşkanımızca istenmiştir. Bundan sonraki zaman içinde yapılan hükümet kurma girişimlerinin sonuç vermemesi üzerine Ecevit belli bir zaman sınırı sonunda istifa etmiş hükümetinin, daha doğrusu hükümette yer alan CHP'li bakanlarını çekeceğini açıklamasından sonra tarafsız bir başbakan, başkanlığında kurulacak hükümet formülü ele alınmış ve neticede, Sadi Irmak Hükümeti ortaya çıkmıştır. Çoğunluğu parlamento dışından oluşan Bakanlar Kurulu na siyasi partilerin CGP dışında kalanları üye vererek katılmadıkları gibi, güvenoyu vermeyecek - lerini de açıkladılar. Buna rağmen Irmak Kabinesi programını hazırladı ve Meclislerde okunduktan sonra da güven istendi. 51 yıllık Cumhuriyet döneminde ilk kez bir tablo çıktı ortaya: Irmak Kabinesi Meclislerden güven oyu alamadı. Ve Başbakan Irmak Devletbaşkanına istifasını verdi. Devletbaşkanı da kendisinden yeni hükümet kuruluncaya kadar işbaşında kalmasını istedi. Ülkeyi hükümetsiz bırakmamak için. Sonrası yeni girişimler başladı. Sağ partiler ülkeyi değil, ulusu değil, ancak kendilerini kurtarabilecegine inandıkları yeni bir formül, attılar ortaya: Milliyetçi Cephe, diye. Bu cephe ne derece gerçekleşir sonuç ne olur şu ana kadar saklı durumdadır. Bundan sonrasını hep beraber bekleyip göreceğiz ve gerektiği takdirde bu sütunlardan sizlere yazacağız.

DÜNYADA EKONOMİK KRİZ

Daha yeni ilk merdivenine ayak bastığımız yeni yılda neler olacağı bilinmemekle beraber, geçen yılın ekonomik sancılarına da bir göz atalım...

Bütün dünyada bir bunalım, bir kriz aldı yürüdü 1974 yılı içinde. Bunlardan bir kısmı da daha önceki yılların birikintisiydi. Petrolün her geçen gün fiyat değiştirmesi, çorap değiştirir gibi petrol fiyatlarının değişmesi dünyada ekonomik bunalımın başlıca nedenlerinden en önde gelen i olmuştur. Bu yüzden fabrikalar üretimlerini yavaşlatmış, yarıya düşürmüş, hatta kapatmıştır. Haliyle işçilere de yol göstermiştir. Bütün dünya ülkelerinde işsiz kalan sayısı bir çığ gibi artmaya başlamış. Suratına kapı kapatılan işçiler, başka yerlerde aynı nedenlerden ötürü iş bulamamış ve perişan olmuşlardır.

Bunalımın etkisi ülkemizde de görülmüştür. Bir yandan Türkiye'deki işsizler ordusuna yenileri katılırken, bir yandan da, yurt dışından işsiz kalarak dönen işçiler bu orduya katılmaktan kurtulamamış ve kriz geçen yıllara göre büyümüştür.

Devamı Sayfa 15 te

